

Szójuk együtt Szent Márton köpenyét!

Szolidaritási nap Nigériáért
 – a Magyar Kurír és az Új Ember
 katolikus hetilap kiadójának
 felhívása

Kedves Olvasóink! Kedves Barátaink!

Fejezzük ki együttérzésünket a koronavírus-fertőzés következtében kialakult humanitárius katasztrófa helyzetben az éhínséggel küzdő nigériai emberekkel. Mindenkit arra hívunk, hogy Szent Márton ünnepén, november 11-én fejezzük ki nehéz helyzetbe került keresztény testvéreinkkel való szolidaritásunkat.

Szent Márton, aki megosztotta köpenyét a didergő koldussal, Krisztust követte, aki kenyeret szaporított az éhezni vágyóknak, és önmagát adta az Eucharisztiaiban. Példájából jobban megértjük, hogy korunk nagy kihívásának csakis közösen vállalt szolidaritással felelhetünk meg.

Az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus ajándékba kapott előkészületi idejével élve feleljünk együtt az éhezni vágyó emberek segélykiáltására. Használjuk fel jól a nekünk adott időt, tegyünk tanúságot Isten szeretetéről szavaink és tetteink által, hogy az eucharisztikus kongresszuson még felkészültebben ünnepelhesük az Oltárszentségben velünk és bennünk élő Krisztust!

(Folytatás a 2. oldalon.)

Fotó: Mérényfi Zita

Részvét-nyilvánítás a francia Egyháznak

3. oldal

Gyermek utáni vágy és áldott megoldások

Kerekasztal-beszélgetés a Párbeszéd Házában

8. oldal

Milyen mesekönyv való az óvodába?

Székely János szombathelyi püspök gondolatai

11. oldal

Három missziós évtized Afrikában

Az apostoli nuncius volt a Salkaházi esték első vendége

Misszió és korrupció? Milyen szerepet töltenek be a nők a Katolikus Egyházban? Az ember megváltoztatására irányuló törekvések – többek között e kérdések mentén szerveződött annak az előadás- és párbeszédorozatnak az első évada, amit az Esztergom-Budapesti Főegyház-megye és a Szociális Testvérek Társasága hívott életre, Salkaházi esték címmel.

A rendezvénysorozat nyitány október 28-án, szerdán este volt Budapesten, a D50

kulturális központban (Damjanich utca 50.). A meghívott vendég Michael August Blume

SVD érsek, apostoli nuncius volt, akinek magyar felmenői is vannak: egyik nagyanyja a rábaközi Himodon született, a család onnan vándorolt ki Amerikába.

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek köszöntötte a megjelenteket.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Hivatás és hűség – szerzetesek a szétszórás idején

Beszélgetés Fejérdy András történésszel

Hetven éve, 1950. szeptember 7-én jelent meg az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete, amely négy kivétellel megvonta a működési engedélyt a magyarországi szerzetesrendektől. Fejérdy András történést, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem docensét, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatóhelyettesét kérdeztük.

Magyarországon 1948 volt a fordulat éve, amikor a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egyesült, és létrejött a Magyar Dolgozók Pártja. Ettől kezdve egyértelműen a hazánkat megszállás alatt tartó szovjetek által támogatott kommunisták kezébe került a vezetés, akik embertelen, totalitárius rendszert építettek ki. Az állam négy felekezettel – református, evangélikus, unitárius, izraelita – egyezményt kötött. A Katolikus Egyházzal miért nem?

– Ennek két oka van. Az egyik, hogy 1948-ban a Katolikus Egyháznak Mindszenty József bíboros volt a vezetője, aki 1945-től kezdve következetesen vallotta: a Szovjetunió által megszállt Magyarország nem szuverén, burkoltan már megindult a kommunista hatalomátvitel, és ilyen körülmények között egy modulus vivendi keresése a fennálló hatalommal nem feltétlenül célszerű.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Az értelem és a hit párbeszédének embere

Búcsú Bolberitz Pál filozófiaprofesszortól

Amint hírül adtuk, október 25-én elhunyt Bolberitz Pál (1941–2020), a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának professzora, Széchenyi-díjas teológus, egyetemi tanár. Most kollégái, Puskás Attila dékán és Kránitz Mihály tanszékvezető emlékező írását olvashatják.

A Hittudományi Kar megrendülve vette a hírt volt professzorának, kollégáknak haláláról. Tudtuk, hogy már hosszú ideje ágyban fekvő beteg, mégis váratlanul ért minket mindez, hiszen személye annyira hozzánőtt a Hittudományi Karhoz, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemhez – korábban Hittudományi Akadémiához – és nem túlzás, de a magyar Egyházhoz is; egyénisége, személyisége, világos látásmódja, a hitet megmagyarázni és megvédeni képes maga-

tartása nagyon sokfelé ismertté tette. Valójában a családból hozott kiváló képességek, adottságok és az okosság jellemezte Bolberitz professzor urat, aki kápláni időszaka után Rómában is tanulhatott, majd pedig az akkori Hittudományi Akadémián az 1. számú Keresztény Bölcséleti Tanszéken a következő filozófiai tárgyakat oktatta: metafizika, teodicea, logika, ismeretelmélet, kozmológia; de tartott kurzusokat az ateizmus és a filozófiai esztétika tárgykörében is. Nemzedékeket nevelt föl, a levelező tagozat indulásánál is jelen volt. Ő maga papi egyéniségével, egyháziasságával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Hittudományi Kar hallgatói ebben a változó világban is – gondoljunk a régi rendszer vallásüldözésére – hűségesek maradjanak hitükhöz, és bátran meg is vallják, ne csak elbújva, hanem ha kell, hithű magatartásukkal, szavaikkal, filozófiai érvekkel fölverte.

(Folytatás a 2. oldalon.)

ISSN 0133-1205

20045

9 770133 120548

Isten név szerint ismer bennünket

A Szentatyja október 14-én folytatta az imádságról szóló katekézisést a VI. Pál csarnokban tartott általános kihallgatás keretében. Úgy mutatta be a Zsoltárok könyvét, mint amelyben hús-vér imádkozó emberek imáit találjuk, és amely megtanít bennünket is imádkozni. Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását adjuk közre.

Kedves testvérek, jó napot kívánok!

A Bibliát olvasva állandóan külföldi imákkal találkozunk. De a Szentírásban találunk egy egész könyvet is, amely csak imából áll, és ez a könyv számtalan imádkozó ember hazájává, edzőtermévé és otthonává lett. Ez a Zsoltárok könyve. Százötven zsoltár, melyek arra szolgálnak, hogy imádkozzuk őket.

A bölcsességi könyvekhez tartozik, mert az Istennel folytatott párbeszéd tapasztalata alapján az „imádkozni tudást” adja tovább. A zsoltárokból megtalálhatjuk az összes emberi érzést: az életünket átszövő örömeiket, fájdalmakat, kétségeket, reményeket és keserőségeket. A katekizmus azt írja, hogy mindegyik zsoltár „annyira józan, hogy ószintén imádkozhatja bármilyen körülmények között és bármely korban élő ember” (A Katolikus Egyház katekizmus 2588.). A zsoltárok olvasásával és újraolvasásával megtanuljuk az imádság nyelvét. Az Atyaisten ugyanis Lelkével ihlette őket Dávid király és más imádkozó emberek szívében, hogy megtanítsanak minden férfit és nőt arra, hogyan dicsérjék őt, hogyan mondjanak köszönetet neki, hogyan kérleljék, hogyan szólítsák örömben és fájdalomban, és hogyan beszéljék el tetteinek és törvényének csodáit. Összefoglalva: a zsoltárok Isten szavának részét képezik, melyeket mi, emberek arra használunk, hogy beszéljünk vele.

Ebben a könyvben nem találunk fellegekben járó embereket, nem találunk felhőkanalazókat, olyanokat,

akik esztétikai vagy elidegenítő tapasztalattal tévesztik össze az imát.

A zsoltárok nem íróasztalnál született szövegek; hanem szólómonológok, gyakran drámaiak, melyek eleven létezésünkből fakadnak fel. Ahhoz, hogy imádkozni tudjuk őket, elegendő annak lennünk, amik vagyunk.

Nem szabad elfelejtenünk: ahhoz, hogy jól imádkozzunk, úgy kell imádkoznunk, amilyenek vagyunk, nem sminkelve! Az imádkozáshoz nem kell előtte tetszetősre kengetnünk a lelkünket! „Uram, én ilyen vagyok”, lépünk az Úr elé úgy, ahogy vagyunk, együtt a szép dolgokkal, de a csúnya dolgokkal is, melyeket senki sem ismer, de mi, lelkünk mélyén, ismerünk. A zsoltárokból hús-vér imádkozó emberek hangját halljuk, akiknek élete, mint mindenkié, nehézségekkel, gyötrelmekkel, bizonytalansággal van tele. A zsoltáros egyáltalán nem tagadja ezt a szenvedést: tudja, hogy az élethez tartozik. A zsoltárokból azonban a szenvedés kérdése alakul. A szenvedésből eljutunk a kérdésig.

A sok kérdés között van egy, amely megválaszolatlan marad, mint egy szüntelen kiáltás, mely az egész könyvön át visszhangzik, itt is, ott is felhangzik. Ezt a kérdést sokszor ismétljük: „Meddig, Uram? Meddig?” Minden fájdalom szabaddulásiért könyörög, minden könny vigasztalásért esedezik, minden seb gyógyulásra vár, minden rágalom felmentő határozatra. „Meddig kell még szenvednem, Uram? Hallgass meg, Uram!” Hányszor imádkoztunk így? Hányszor mondtuk, hogy: „Meddig még? Elég már, Uram!” Azáltal, hogy a zsoltárok állandóan ilyen kérdéseket tesznek fel, megtanítanak minket arra, hogy ne törődjünk bele a fájdalomba, és emlékeztetnek, hogy az élet nem nyert üdvösséget, ha nem nyert gyógyulást.

Az ember léte csak egy lehelet, élete röpké pillanat, de az imádkozó tudja, hogy értékes Isten szemében, s ezért van értelme kiáltani.

Ez fontos! Amikor imádkozunk, azért tesszük, mert tudjuk, hogy értékesek vagyunk Isten szemében. Ez a Szentlélek kegyelme, aki belülről felébreszti bennünk annak tudatát, hogy értékesek vagyunk Isten szemében. Ezáltal kapunk indítást arra, hogy imádkozzunk.

A zsoltárimák arról a kiáltásról tanúskodnak: többszörös kiáltás ez, mert az életben a fájdalom ezernyi formát ölt, a betegségnek, a gyűlöletnek, a háborúnak, az üldöztetésnek, a bizalmatlanságnak... a nevével. A legnagyobb „botrányig”, a halál botrányáig. A halál az ember legképtelenebb ellenségeként jelenik meg a Zsoltárok könyvében: melyik bűncselekmény érdemel ilyen kegyetlen büntetést, mely megsemmisüléssel és véget érésel jár? A zsoltárokat imádkozó arra kéri Istent, hogy lépjen közbe ott, ahol minden emberi erőfeszítés hiábavalónak bizonyul. Ez a magyarázata annak, hogy az ima már önmagában is út a megme-

neküléshez, az üdvösséghez, és a kezdete annak.

Mindenki szenved ezen a világon: akár hisz Istenben, akár elutasítja őt. A Zsoltárok könyvében azonban a fájdalom kapcsolattá, viszonyává válik: segélykiáltás, mely halló fülekre vár. Nem maradhat értelmetlen, cél nélküli. Az általunk elszenvedett fájdalmak sem lehetnek csak egyegetemes törvény konkrét esetei: azok mindig „az én” könnyeim. Gondolatok erre: a könnyek nem egyetemesekek, hanem „az én” könnyeim.

Mindenkinek megvannak a maga könnyei. „Az én” könnyeim és „az én” fájdalmaim arra készítetnek, hogy folytassam az imát.

„Az én” könnyeimről van szó, melyeket még soha senki nem ontott ki előttem. Igen, sokan sírtak, sokan. De „az én” könnyeim az enyémekek, „az én” fájdalmam az enyém, „az én” szenvedésem az enyém.

Mielőtt beléptem a terembe, találkoztam annak a comói egyházmegyés papnak a szüleiével, akit meggyilkoltak; akkor ölték meg, amikor épp másokat szolgált, másokon segített. Azoknak a szülőknek a könnyei „az ő” könnyeik, és mindketten tudják, mennyit szenvedtek, amikor megtudták, hogy fiuk életét adta a szegények szolgálatában. Amikor meg akarunk vigasztalni valakit, nem találunk szavakat. Miért? Mert nem érünk el az ő fájdalomig, mert „az ő” fájdalma az övé, „az ő” könnyei az övéi. Ugyanez érvényes ránk is: „az én” fájdalmam az enyém, „az én” könnyeim az enyémekek, és ezekkel a könnyekkel, ezzel a fájdalommal fordulok az Úrhoz.

Az emberek minden fájdalma szent Isten számára. Az 56. zsoltárban így imádkozik az ember: „Te számontartod kóborló lépteimet. Gyűjtsd könnyeimet tömlődbe! Talán nincsenek feljegyezve könyved-

ben?” (Zsolt 56,9) Isten előtt nem vagyunk idegenek vagy puszták számok. Arcok és szívek vagyunk, ő egyenként, név szerint ismer bennünket!

A zsoltárokból a hívó választ talál. Tudja, hogy ha minden emberi ajtó bezárul, Isten ajtaja akkor is nyitva van. Ha az egész világ elmarasztaló ítéletet hoz, Istennél akkor is van menekvés.

„Az Úr hall”: nemritkán elég ezt tudni az imában. A problémák nem mindig oldódnak meg. Aki imádkozik, nem kerget illúziókat: tudja, hogy e földi élet számos kérdése megoldatlan marad, kiút nélkül; a szenvedés továbbra is kísér bennünket, és ha túl vagyunk is egy csatán, újabbak várnak ránk. Ha azonban tudjuk, hogy az Úr meghallgatta, amit mondtunk, akkor minden elviselhetőbbé válik.

A legrosszabb dolog, ami történhet, az, ha elhagyatottságtól szenvedünk, ha azt érezzük, hogy megfeledkeztek rólunk. Ettől ment meg az ima bennünket.

Mert előfordulhat, sőt gyakran előfordulhat, hogy nem értjük Isten terveit, de kiáltásaink nem ragadnak idelenn: felszállnak őhozzá, akinek atyai szíve van, és aki maga is sír minden fiáért és lányáért, aki szenved és aki meghal. Hadd mondjak valamit: a nehéz pillanatokban jót tesz nekem, ha Jézus könnyeire gondolok, amikor Jeruzsálemre nézve sírt, amikor Lázár sírja előtt sírt. Isten értem sírt, Isten sír, sír fájdalmam miatt. Mert Isten azért akart emberré válni – mondta egy spirituális író –, hogy sími tudjon. Ha arra gondolok, hogy Jézus sír velem a fájdalomban, az vigasztalás számomra: segít előrelépni. Ha kapcsolatban maradunk vele, az élet nem kímél meg minket a szenvedéstől, de életünk megnyílik a jó nagy horizontjára, és beteljesedése felé halad tovább! Bátorság, folytassuk az imát! Jézus mindig mellettünk áll!

**Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News**

Az értelem és a hit párbeszédének embere

Búcsú Bolberitz Pál filozófiaprofesszortól

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ő is ezt tette, példát mutatva tanítványainak a keresztény filozófia, az értelem és a hit közötti párbeszéd, a Katolikus Egyház és a magyar nemzet elkötelezett szolgálatában. Előadásain kiválóan ötvözte a spekulatív gondolkodást és a lelkipásztori tapasztalatokat, a mélyreható elemzéseket és az átfogó szintézisalkotást, a komoly fejtegetéseket és a könnyed humort. Egykori tanítványai mindmáig hálásak éles meglátásaiért, bölcs mondanásaiért és az élet megértését szolgáló feledhetetlen példáiért. Am nemcsak a katedrán, hanem az igehirdetésben és a lelkipásztorokodásban is kiemelkedő szolgálatot végzett. A Szent Imre-, az Egyetemi vagy a városmajori templomban tartott szentmiséi, prédikációi, konferenciabeszéd-sorozatai évtizedeken keresztül sokaknak, különösen a keresztény értelmiségieknek jelentettek folyamatos lelki táplálékot és kínáltak az értelem számára szilárd tájékozódási pontokat. Hallgatói megtapasztalhatták átfogó filozófiai és teológiai tudását az emberről, a világról, a létezés alapvető kérdéseiről, amit az evangélium segítségével, Jézus Krisztus tanítása fényében lenyűgöző és meggyőző erővel tudott átadni és kifejteni. Ugyanakkor remek beszélgetőtárs és kivételesen jó megfigyelő volt. Talán kevesen tudják, hogy művészi tehetséggel is bírt, kiválóan tudott rajzolni.

Mint ismeretes, a gimnáziumban a legendás hírű *Antall József* volt az osztályfőnöke, aki a rendszerváltozás után Magyarország első miniszterelnöke lett. A tanár-tanítvány kapcsolat később személyes jó barátsággá alakult, amit mi sem bizonyított ékebben, mint hogy a haldokló miniszterelnököt kérésére lelkivezetője, Bolberitz atya készítette föl a

hosszú útra, és mondotta el temetésén a gyászbeszédét, idézve *Antall József* utolsó szavait: „Keresztény Magyarországot akartam”. A történelem iránti különös érdeklődését és az Egyház küldetésében való sokszínű szerepvállalását egyszerre tanúsítja, hogy Bolberitz professzor tagja volt a Máltai lovagrendnek, de a rendszerváltozás után tevékenyen részt vett a Kolping szövetség magyarországi újjászervezésében és szellemiségének, lelkiségének formálásában is.

Bolberitz Pál professzor úr személyében olyan idősebb kolléga távozott most közülünk az örökkévalóságba, kinek személyisége és életműve a keresztény filozófia hiteles művelőjének alakját állítja elénk. Minket tanított, akik most a Hittudományi Karon tanítunk. Hálásak vagyunk neki szellemi-lelki tartásáért, oktatói tevékenységéért, derűs és élvezetes óráiért, az életből vett példákért, humoráért, bölcsességéért, a filozófiai tudás következetes számonkéréséért, mindazért, amit az elmúlt évtizedekben átadtott nekünk. Életművének gyümölcssei nemcsak tanítványai emlékezetében, de Bolberitz professzor úr írásaiban is velünk maradnak. Kitörölhetetlenül beírta nevét a magyar Egyház történetébe.

Az Úr Isten adjon neki most már megnyugvást, találkozzon az örök Igével, akit mindig hirdetett, nemcsak a katedrán, hanem a budapesti Szent Imre-templomban, a városmajori templomban, a felsőkisztinavárosi Keresztelő Szent János-templomban; nagyon sok helyen az országban, ahova lelkigyakorlatra vagy előadásra hívták. Jusson el az örök Bölcsességhez, akit mindig vallott, szakadatlan hirdettet, és töltse el az a belső öröm, ami valójában a célba érkezett hit öröme az örök mennyei hazában.

Szójuk együtt Szent Márton köpenyét!

(Folytatás az 1. oldalról.)

Arra buzdítunk mindenkit, hogy november 11-én imádságunkkal és adományunkkal szójuk együtt Szent Márton köpenyét. Adományainkat az *Afréka Nemzetközi Humanitárius Alapítvány*nak juttatva közvetlenül segítségünk Nigériában. A *Csókay András* idegsebész és *Fodor Réka* orvos misszionárius által létrehozott alapítvány célja, hogy a nehéz helyzetű országokba, térségekbe és katasztrófa sújtotta területekre egészségügyi missziókat szervezzen, támogasson, ott egészségügyi ismeretterjesztést végezzen. Az alapítvány munkája a pandémia idején a humanitárius katasztrófa helyzet enyhítése céljából megváltozott: a lakosok élelemmel való ellátása, melyet az alábbi számlaszámon segíthetünk: Afréka Alapítvány 10101346-27099400-01004002 (IBAN: HU66 SWIFT kód: BUDAHUHB)

Kérjük Olvasóinkat és minden jószándékú embert, hogy nagylelkű adományokkal segítsék keresztény testvéreinket, és imáinkban emlékezzünk meg az éhez emberekről és családokról.

A felhívás fővédnökei:

Erdő Péter
bíboros, prímás
esztergom-budapesti érsek

Veres András
győri megyéspüspök
a Magyar Katolikus Püspöki
Konferencia elnöke

A felhívás támogatója:

52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Titkársága

Kuzmányi István főszerkesztő

Három missziós évtized Afrikában

Az apostoli nuncius volt a Salkaházi esték első vendége

(Folytatás az 1. oldalról.)

Hangsúlyozta: nagyon fontosnak érezték, hogy *Boldog Salkaházi Sára* szociális testvér, vértanú lelki öröksége jegyében, a főegyházmegye és a Szociális Testvérek Társasága szervezésében megtarthassák ezt az előadás-sorozatot a társadalmi élet és a mindennapok aktuális kérdéseiről. Ezek megválaszolásához nagy szükség van egy független, katolikus szemléletre, mely nem enged, hogy különböző divatos áramlatok befolyásolják, hanem a tiszta evangélium és az elfogulatlan, segítőkész szeretet a vezérfonala.

Az első téma rögtön nagyon érdekes, hiszen Afrika problémáiról van szó, ez pedig az utóbbi évek egyik legnagyobb kihívása az egész világ számára. Ha a migrációról beszélünk, a népek közötti szolidaritásról vagy a testvériségről – amit Ferenc pápa annyira hangsúlyoz –, mindig eszünkbe jut a mi saját viszonyunk is Afrikához, az ott élő emberekhez és problémáikhoz. Való igaz, amennyire csak lehetséges, meg kell tennünk mindent érte, hogy Afrikában is mindenki számára érvényesülhessen az az alapvető jog, hogy a saját szülőföldjén megéljen, megtalálja boldogulását. Meg kell értenünk ugyanakkor azokat is, akiknek nem adatott meg ez a lehetőség – mondta a bíboros. Mik az ezzel kapcsolatos leglényegesebb kérdések, és milyen emberi, katolikus tapasztalatokat szerez valaki egy hosszú és misszionáriusi szolgálatban eltöltött idő során? Az apostoli nuncius ennek a helyzetnek első számú tanúja,

ezért Erdő Péter bíboros köszönetet mondott neki, hogy elfogadta a meghívást. Michael August Blume érsek angol nyelven tartotta meg előadását, szavait *Végerbauer Richárd* atya, a vatikáni nagykövetség titkára tolmácsolta.

A nuncius huszonkilenc évet töltött el pápai diplomataként Afrikában, amiről a *kegyelem* és a *kiváltság* szavak jutnak eszébe. Leszögezte: a misszionáriusi hivatás kegyelem, nem lehet kiérdemelni. Jézus példabeszédében egy úr a szolgálata bízta kincseit. A szolgálata együttműködésre hívja, hogy a kincseket kamatoztassák, munkájukkal gyümölcsöt teremjenek. Sokféle képpen lehet az evangélium tanítását hirdetni, a magot elvetni, de sosem szabad elfelejtenünk, hogy a növekedést mindig Isten adja. Majd Jézus megkérdézi, hogy kitartóan és odaadóan dolgoztunk-e, jó szolgák voltunk-e? Ha az evangélium hirdetésében sikeresek vagyunk, akkor ezeket a sikereket megköszönjük Istennek, de a szolgálathoz hasonlóan meg kell vallanunk, hogy csak a kötelességünket teljesítettük – mondta bevezetőjében a nuncius.

Fölidézve az Afrikában eltöltött csaknem három évtizedet, Michael August Blume elmondta: 1974 szeptemberében érkezett meg Ghánába, a nyugat-afrikai országba, ahol tizenhat évet töltött. Néhány hónappal érkezése előtt katonai puccsal megbuktatták a megválasztott elnököt, korrupcióval vádolták meg és elűzték a parlamenti képviselőket. A katonaság orvosolni akarta az igazságtalanságokat, rendezni az adósságokat, el-

venni az általuk jogosnak tartott részt „a nemzet tortájából”, amit a civilek megtagadtak tőlük.

Michael August Blume megtanulta a twi nyelvet, mely Ghána központi részén és néhány szomszédos országban is nagyon elterjedt. Sikerült eljutnia olyan szintre, ami lehetővé tette, hogy kommunikáljon az emberekkel, bemutathassa a liturgiát, és gyóntathasson.

Ghánában egymást érték a politikai zavargások, újabb hatalomátvételek, puccsok, az emberek rengeteget szenvedtek az élelem és más fontos javak hiánya miatt. Az újratemetődő igazságtalanságok és zavargások sok fiatalat kényszerítettek az ország elhagyására, máshol kerestek munkát, főleg Nigériában. Néhányan megpróbáltak eljutni Európába, embercsempészek segítségével keltek át a Szaharán. A csempészek hatalmas összegeket követeltek. Néhányan eljutottak „az ígéret földjére”, sokakról viszont soha többé nem érkezett hír.

A szerzetes papot 1983-ban kinevezték a Ghánában és két francia nyelvű országban, Togo és Beninben szolgáló verbiták tartományfőnökévé. Hétéves szolgálata alatt igyekezett bátorítani, erősíteni a testvéreket hivatásukban, tárgyalt Togo és Benin püspökeivel a verbiták missziós szolgálatáról, segítette a missziós hivatásokat, és a fölvetődő problémák megoldása mellett az apostolkodás, az evangelizáció új területeinek megnyitását dolgozta, elsősorban a francia nyelvű országokban.

Michael August Blume 1990-től Rómában szolgált, majd XVI. Benedek pápa 2005 szeptemberében püspökké szentelte, és kinevezte Togo és Benin apostoli nunciussá. Hét és fél évet töltött a két országban, majd Ferenc pápa Ugandába nevezte ki apostoli nunciussá. Utóbbi országról szólva az érsek fölidézte: történelmében előfordultak nehéz és erőszakos időszakok. A hírhedt tábornok, *Idi Amin Dada* rémuralma 1971-től 1979-ig tartott. Uganda a világ egyik legszegényebb országa, de nagyon sok menekültet kellett befogadnia, akik polgárháborúk miatt kényszerültek elhagyni hazájukat. A nuncius szolgálatának utolsó két évében az ország északi részén a népesség több mint egymillió fővel növekedett a Dél-Szudánból érkező menekültek révén. Uganda nyugati részére főként Kongóból érkeznek menekültek, a különböző népcsoportok közötti erőszak miatt.

Blume érsek rendszeresen látogatta a menekülttáborokat. Arra buzdította a misszionáriusokat, hogy jöjjenek, és mutassák meg ezeknek az embereknek az Egyház jelenlétét, a keresztény közösséget, akik hallgatják Isten szavát, ünneplik az Eucharisziát, és részesülnek a szentségekből, még a száműzetésben is. A nuncius Dél-Szudánban szolgálatot teljesítő verbita rendtársai is kénytelenek voltak elhagyni az országot a tomboló erőszak miatt, és Uganda északi részén telepedtek le, ahol most is a Dél-Szudánból érkezőket szolgálgják. Más missziós közösségek és egyházak papjai is végeznek itt hasonló munkát.

Visszatekintve az Afrikában töltött évtizedekre, a nuncius megemlékezett: sok ország-

ban a huszonöt év alatti fiatalok a lakosság hatvan százalékát teszik ki. Ők a Katolikus Egyház számára komoly erőforrást, megújulást jelentenek. Ugyanakkor a fiatalokkal kapcsolatban számos lelkipásztori kihívás is akad, mert ki vannak téve a külföldi média hatásának, mely legtöbbször nem a keresztény tanítást hirdeti a házasságról és a családról. Ezek az orgánok a szabadságról és a jogokról is hamis elképzeléseket közvetítenek. Nagy szükség van erős keresztény családokra, melyekben az Egyház tanítását követik. Nagyon sok szülő nem él szentségi házasságban, és ennek már komoly következményei vannak a család értékének gyengülésében. Tapasztalható az afrikai országokban olyan civil szervezetek jelenléte is, melyek aktívan támogatják a fogamzásgátlást és az abortuszt a fiatalok körében. A házasságot nem értéként, nem kincsként mutatják be. A keresztény ta-

nok a szexuális életéről és a házasságról nem jelennek meg ezeknek a szervezeteknek a tanításában, ami komoly veszélyeket hordoz.

Blume érsek 2018. szeptember elején hagyta el Afrikát, majd megérkezett Magyarországra. Valószínűnek tartja, hogy többet már nem tér vissza az afrikai kontinensre. „Magyarországon folytatom a lelkipásztori látogatásokat, kapcsolatban vagyok a magyar kormányval, a diplomáciai tisztelet tagjaival és a magyar emberekkel, most épp veletek. Arra töreksem, hogy biztosítsam a Szentszék jelenlétét, a Szentatya közelségét. Eljöttem Magyarországra, hogy a magyar népet is megerősítem a hitben” – zárta előadását a pápai nuncius.

Az este műsorvezetője *Göbel Ágoston*, a Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus Titkárságának sajtóreferense volt.

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

NIZZAI TERRORTÁMADÁS

Részvétnyilvánítás a francia Egyháznak

Terrorcselekmény történt október 29-én, csütörtökön délelőtt Franciaország ötödik legnagyobb városában, Nizzában, a Nagyboldogasszony-bazilikában (Notre-Dame de l'Assomption): a merénylő késsel támadt az emberekre a templomban. Hárman meghaltak, többen megsebesültek. Alábbiakban közreadjuk a Szentatya üzeneteit, valamint Erdő Péter bíboros, prímás Fábry Kornél, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) főtitkára által tolmácsoltt részvétáviratát, továbbá Veres Andrásnak, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnökének levelét.

Ferenc pápa az államtitkára, *Pietro Parolin* bíboros aláírásával küldte el üzenetét a nizzai megyéspüspöknek, miután a francia városban október 29-én súlyos, három ember életét követelő keses terrortámadás történt. A Szentatya a táviratban

együttérzéséről biztosítja a katolikus közösséget és az egész francia népet, melyet egységre szólít.

Október 29-én közreadott Twitter-üzenetében a Szentatya a következőket írta: Nizza katolikus közösségével vagyok, akik gyászolnak a táma-

dás miatt, mely a halál magjait vetette el az imádság és a vigasztalás helyén. Imádkozom az áldozatokért, a családjaikért és a szeretett francia népért, hogy képes legyen a rosszra jóval válaszolni.

*
S. E. R. Mons. André Marceau
püspök úrnak
Nizza/Franciaország

Excellenciás Püspök Úr!
Megdöbbenéssel értesültünk a mai szörnyű merényletről. Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye és az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus szervezői nevében kifejezzük testvéri együttérzésünket Nizza katolikus közösségével és a Francia Katolikus Egyházzal. Imádkozunk azért, hogy a különböző vallások egy szívvel dolgozzanak az emberi méltóságért, a kiengesztelődésért és a vallásszabadságért.

A vértanúk vére magvetés. Kérjük Istent, hogy fakadjon a szenvedésből a hit és a szeretet és az Egyház megújulása.

Mária, Keresztények segítsége, könyörögj érettünk!

Az ima egységében:
Budapest, 2020. október 29.

Erdő Péter
bíboros, esztergom-budapesti érsek
Fábry Kornél NEK-főtitkár

*
Mons. Éric de Moulins-Beaufort
reimsi érsek úr
a Francia Katolikus Püspöki
Konferencia elnöke részére

Excellenciás és Főtisztelendő Érsek úr,
mely szomorúsággal értesültem a nizzai Notre-Dame-katedrálisban történt merényletről, és ezúton szeretném kifejezni szívbeli jövő együttérzésemet a Francia Püspöki Konferencia tagjaival és a francia katolikus hívekkel.

A gyász eme perce különösen is emlékeztet mindnyájunkat arra,

hogy testvérek vagyunk, és az egyetlen út, ami előttünk áll, a testvéri párbeszéd, és az erőszak minden fajtájának elutasítása.

Az elhunytakat imáimba foglalom, és kérem, hogy az Élet Ura irgalmas jóságában vezesse őket az égi hazába, és adja meg nekik az evangélium hű szolgálata megígért jutalmát.

Budapest, 2020. október 30.

Testvéri egységben:

Veres András
győri megyéspüspök,
a Magyar Katolikus
Püspöki Konferencia elnöke

Fotó: La Croix

A BIBLIA ÜZENETE

A lámpás belseje

Mt 25,1–13

Szinte magunk előtt látjuk, ahogyan a nap estébe kezd hajolni, és a tíz hajadon ünnepi ruhában, illatfelhőtől övezeve, könnyed léptekkel elindul otthonából, hogy összetalálkozzanak a lakodalmas ház előtt. Ekkor még nem vesszünk észre sok különbséget közöttük: mind szépek, vidámak, csacsognak és énekelnek. Ahogy alászáll az éj, együtt alszanak el, a lámpásba visszahúzza a kanócbet, hogy takarékosan égjen. De a békés, könnyű álom után az ébredés hirtelen két csoportra osztja őket. Akiknek van tartalék olaja, azok újra fölcsíthatják az éjszakában oly kedves világot: az újratöltött mécs kibírja azt is, hogyha most kijebb húzzák a kanócbet, ekként teremtve a lehető legnagyobb fényességet. A másik csoportba azok tartoznak, akik csak az estére, az ünnepre, a lakodalomra gondoltak – és azzal nem számoltak, hogy van még egy fontos tényező: a múltó idő,

ami próbára teszi felkészültségüket.

A beteljesülés – a vőlegény érkezése, a kapu feltárulása, majd bezárulása – egyértelműen a végidő kontextusába helyezi ezt a kis történetet. A cél: bejutni a menyegzős lakomára, véget nem érő közösségre lépni az Úrral. Ennek tükrében nagyon elgondolkodtató, hogy kezdetben mennyire nincs különbség a szüzek között – egészen az utolsó percekig. Vallásos emberként szeretjük azt gondolni, hogy a keresztények látványosan jobbak, többek, erkölcsösebbek, mint a körülöttük élő, másképp vagy egyáltalán nem hívó társaik. Csak hogy ez egyáltalán nincs így. A ruházat, a kézben tartott mécses, sőt annak lobogása segítséggel szinte a legvégső pillanatig nem lehet elkülönbözteni, hogy kik jutnak be a lakodalomra, és kik nem. Persze mondhatjuk: az okosoknak ott van eldugva, talán a ruhájuk széles szegélyében

ujjában, egy kis olajos korsójuk. De ez nem látványos dolog: ha az lenne, a balgák hamar észrevették volna, hogy ők nem hoztak magukkal ilyesmit.

A valódi keresztény létezés nem a többiekétől való tünnető elkülönülés, a szembe fordulás vagy a kirekesztő szétválasztás vágya vezérli. Együtt nő konkoly és búza, a háló jó és rossz halat egyaránt kifog. Nem földi módon kell hangoskodva másnyelven lenni. A lámpás belseje számít igazán: az olaj, a belső erő és remény. Vannak külsőleg, névleg keresztények – és vannak szívükben Krisztushoz forduló *kivülállók* is. Nem szabad nekünk különválogatnunk őket. De azzal tisztában lehetünk, hogy végül, akárhová is soroltuk magunkat, csak egy kérdés marad: Tudsz-e lángolni? Van-e benned olaja a szeretetnek, jóságnak, irgalomnak? Készen állsz-e az örök Fényre?

Török Csaba

GÖRÖGKATOLIKUS LELEKISÉG

Az irgalmas Isten az életünkben

Szinte nem is lehetne összeszámolni, görögkatolikus szertartásainkban hányszor fordulunk Istenünkhöz az „Uram, irgalmazz!” kéressel. Tesszük ezt annak tudatában, hogy ő nem is tud másmilyen lenni, mint irgalmas. Így biztosak lehetünk a meghallgatásban. Ugyanakkor a papi fennhangok után szintén sokszor hangzik el az imádságok összefoglalásaként, hogy „irgalmas és emberszerető” a mi Istenünk. Milyen jó nekünk! Még jobb is, mint a gerázai embernek, akiből Jézus kiűzte az ördögöket (Lk 8,27–39), mert mi nem csak reménységben élhetünk, hanem az Isten irgalmából fakadó megváltottságunknak biztos tudatában! Szent Pál a pünkösöd utáni 23. vasárnap apostoli szakaszának (Ef 2,4–10) első mondatában ezt még csak fokozza, majd az értelmezését is megadja.

Az apostol azzal kezdi tanítását, hogy „a végtelenül irgalmas Isten” nyilvánította ki irántunk jóságos szeretetét (Ef 2,4). Valóban irgalmas, sőt végtelenül irgalmas, mert mint „bűneinkben halottakat” keltett életre bennünket. Erről már Jézus is beszélt, amikor azt mondta, hogy nem az igazakat jött hívni, hanem a bűnösöket (Mk 2,17). Hát mi ez, ha nem maga az irgalom? Sőt! Pál apostol azzal folytatja, hogy a mi Urunk „feltámasztott (...) és a mennyek közé helyezett” minket. De hát erről is beszélt Jézus! Azért ment el, hogy helyet készítsen nekünk a mennyben (Jn 14,2). Élete árán is megtette. Ilyen mérhetetlen az ő végtelen irgalma.

Ezek után azt magyarázza meg az apostol – mint sok más helyen is teszi leveleiben –, hogy „kegyelemből részesültetek a megváltásban”

(Ef 2,8). Bizony, Isten ingyenesen áradó kegyelme révén, „Isten ajándékából”, nem pedig a saját „érdemünk” által üdvözülhetünk. Kegyelmenek, irgalmának túlaradó bőségét nyilvánította ki Isten az ő „hozzánk való jóságából”! És ezt még nyomatékosítja Szent Pál, amikor az indokot is megmondja hozzá: azért történik így, hogy „senki se dicsekedhessék” a saját tetteivel (Ef 2,9). Az ő korában és az ő szempontjából fontos volt ezt hangsúlyozni, mert tudni kellett, hogy nem az ószövetségi törvények megtartása révén adódik az üdvösség.

Vizont hogy mégiscsak kellene a jó cselekedetek is az üdvösségünkhöz, arról is tanít Szent Pál apostol ennek a szakasznak a zárómondatában. Isten „Krisztus Jézusban jöttek teremtett minket” (Ef 2,10). Sőt, ezeket „előre elrendelte, hogy bennük éljünk”. Világos tehát, hogy Isten akarata az emberi, illetve a keresztényi jó cselekedetek gyakorlása. Mennyire egyértelmű tanítást nyújt Üdvözítőnk, amikor az utolsó ítéletről beszél: „nekem tettétek” vagy „nekem nem tettétek” (Mt 25,40.45). Kellene tehát a jöttek, de semmiképpen nem dicsekvés szándékával, mert az lerombolná értéküket.

Legyünk okosak! Amikor törekszünk jók lenni, és jót tenni, fedezzük föl az irgalmas és kegyelmes Isten és működését is életünkben, adjunk neki hálát. Gyakran visszatérő vecsernyei énekünk is segíthet ebben: „Kegyelmes király a lévén az égnek és földnek, ő, Üdvözítő, önként megfeszítettet magad emberszeretetedért... aki föltámasztál halottaidból, Uram, dicsőség neked.”

Ivancsó István

SZENTMISEKOMMENTÁR

A keresztvetés

„A bevonulási ének végeztével a pap és a hívek állva keresztet vetnek, közben a pap a nép felé fordulva mondja: *Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. A nép feleli: Amen.*” (Római misekönyv, A nép részvételével bemutatott mise rendje, Bevezető szertartás 2.).

A katolikus keresztény hagyományban minden imádságot, így a közös eucharisztikus ünneplést is megnyitó gesztus a keresztvetés. Kisgyerek korunkban az összetett kéz mellett talán ez az a mozdulat, amit leghamarabb elsajátítunk, amikor Istenhez fordulni tanítanak bennünket szüleink. Bevésődik, és megmutatja, hogy egész testünket, lényünket megjelöli a titok, amit ünneplünk. Ez a Szentháromság titka, annak titka, hogy Isten *közösség*, és önmagából örökké kilépő, önmagát folytonosan adó *szeretet*. Ez számunkra az értünk keresztre feszített és feltámadott Jézus Krisztusban nyilvánult ki. Az ő jelét viseljük, az ő jelét rajzoljuk testünkre.

A keresztvetést kísérő szavak is – *Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében* – magától a feltámadott Jézustól származnak, akinek ezek az utolsó szavai tanítványaihoz, Máté evangélista szerint: *Menjete, és tegyete tanítványá minden népet! Kereszteljete meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsatek őket, hogy meg-*

tartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig. (Mt 28,19–20) Ezek a szavak tehát elhangzottak felettünk, amikor a keresztesség pecsétjét megkaptuk: azóta Isten tulajdonul lefoglalt gyermekei vagyunk, az ő jele alatt élünk, hozzá tartozunk, és a Feltámadott velünk van, itt és most. Erre is ébreszt föl bennünket a szentmise elején a keresztvetés.

Ez egy ünnepélyes gesztus. Jó, ha nem sietjük el. Jó, ha a liturgiát vezető pap is megadja a módját, talán hagyhat egy leheletnyi csendet a keresztvetés előtt, ránézhet a gyülekezetre, hogy a kezdőénekből mindenki megérkezhesen ebbe a jelentőségteljes, közös mozdulatba. Hisz annyi minden sűrűsödik ebben, és annyi mindenre odaviheti a figyelmünket: Isten tulajdonul lefoglalt népe vagyunk, hozzá tartozunk, testestül-lelkestül befogadjuk az ő szeretetét, és föl vesszük keresztünket, hogy így követhessük őt.

Amen – válaszolja az ünneplő közösség. Legyen így! Beleegyezzünk, hozzájárulunk, szabadon bevonódnak ebbe a szeretetbe, hiszen, bár elválaszthatatlanul hozzá tartozunk, Isten sohasem kényszeríti magát ránk, hanem hívó, szerető válaszunkat várja.

Fehérvári Jákó OSB

A HÉT SZENTJE

Nagy Szent Leó

November 10.

Alapos teológiai képzettség, spekulatív készség, biztos ítélőképesség, érzékenység az idők jelei iránt, gyors reagálóképesség, s mindehhez józan tekintélytudat jellemezte. *Johannes Cassianus* egy levelében *Nagy Szent Leót* „a római szentszék és az istenszolgálat ékességének” nevezte.

Gyakran beszélt a római püspök feladatáról és az Egyházban való helyzetéről. Ezek a beszédek világosan kifejezik, mennyire tudatában volt: mint pápa *Péter* hivatalát viseli. „Miként mindig érvényben marad az, amit Péter Krisztusról hitt, úgy az is megmaradt mindig, amit Krisztus Péterben alapított” – írta. Pápaként úgy látta, az Egyház szervezeti egysége fontos biztosítéka a hitbeli egységnek, amit akkoriban több szekta is komolyan veszélyeztetett: a manicheusok Rómában és Itáliában, a priscillianusok Hispániában, a monofiziták pedig Egyiptomban.

A legnagyobb küzdelmet a monofizita *Eutükhész*l kellett megvívnia, aki szerint Krisztusban csak egy természet van, az isteni, tehát Krisztus szerinte nem volt igazán ember. Ez a tanítás Krisztus egész megváltó művét vonta kétségbe, fölkarva a keleti Egyházat. A szabályos időközönként megtartott konstantinápolyi pátriárka zsinat *Flavianosz* pátriárka 448 novemberében *Eutükhész* taní-

magára. Dioszkuros, a császár segítségével zsinatot hirdetett 449-ben Efezusba, ahol nem engedték fölolvadni a pápa levelét és igazolni akarták *Eutükhész*ét. Leó tiltakozását jelentette be a császárnál az általa rablózsinatnak nevezett eseményen elhangzottak miatt.

Am *II. Theodosziosz* császár 450. július 28-án meghalt. Nővére, *Pulkheria* a hadsereg támogatásával maga mellé császárrá emelte *Markianosz* tábornokot, akihez feleségül is ment. Az új császár a birodalom egységének biztosítását látta abban, ha a hitegység szilárd, ezért zsinatot hívott össze Niceában. Leó csak nehezen adta beleegyezését a zsinathoz. Életének csúcspontja 451. október 10-én következett el. Miután a zsinat előtt felolvasták dogmatikus levelét, a résztvevők egyöntetű lelkesedéssel kiáltották: „Ez az atyák hite és az apostolok hite! Péter szól Leó által! Valamennyien ezt hisszük!”

452-ben Leó a hunoktól mentette meg Rómát és lakosságát azzal, hogy bátran *Attila* hun király elé vonult, és visszafordulásra bírta. 455-ben már nem tudta megakadályozni, hogy *Geiserich* vandáljai betörjenek a városba, de annyit sikerült elérnie, hogy az emberek életét megkímélték és nem gyújtották fel az épületeket.

L. K.

NOVEMBER 8., ÉVKÖZI 32. VASÁRNAP (Zsombor, Kál, Kolos) – Bölcs 6,12–16 (A bölcsességre rátalálnak, akik keresik.) – 1Tessz 4,13–18 vagy 1Tessz 4,13–14 (Isten feltámasztja azokat, akik Jézusban hunytak el.) – Mt 25,1–13 (Ime, jön a vőlegény! Menjeteleleje!) – **Zsolozsma:** IV. zsolnárhét – **Énekrend:** Ho 223 – EE 593, Ho 223 – EE 147, Ho 134 – EE 600, Ho 299 – EE 306.

NOVEMBER 9., HÉTFŐ – A LATERÁNI BAZILIKA FELSZENTELÉSÉNEK ÜNNEPE – Ez 47,1–2.8–9.12 (Látam a templomból fakadt vizet, és akikhez eljutott ez a víz, meggyógyultak.) vagy 1Kor 3,9c–11.16–17 (Ti Isten temploma vagytok!) – Jn 2,13–22 (Jézus saját teste templomáról beszélt.)

NOVEMBER 10., KEDD – Nagy Szent Leó pápa és egyháztanító emléknapja (Réka, Avellino) – Tit 2,1–8.11–14 – Lk 17,7–10.

A hét liturgiája

A év

Albert püspök és egyháztanító, Lipót, Richárd) – Péld 31,10–13.19–20.30–31 (A derék asszony mindent beszeres ügyes kézzel.) – 1Tessz 5,1–6 (Ne leljen meg titeket az a nap, mint a tolvaj!) – Mt 25,14–30 vagy Mt 25,14–15.19–21 (Mivel a kevesben hű voltál, menj be Urad örömebe!) – **Zsolozsma:** I. zsolnárhét – **Énekrend:** Ho 222 – EE 593, Ho 222 – EE 144, Ho 126 – EE 594, Ho 150 – EE 200.

NOVEMBER 11., SZERDA – Tours-i Szent Márton püspök emléknapja (Atád, Tódor) – Tit 3,1–7 – Lk 17,11–19. NOVEMBER 12., CSÜTÖRTÖK – Szent Jozafát püspök és vértanú emléknapja (Asztrik, Jónás) – Filem 7–20 – Lk 17,20–25.

NOVEMBER 13., PÉNTEK – Magyar szentek és boldogok emléknapja – 2Jn 4–9 – Lk 17,26–37.

NOVEMBER 14., SZOMBAT (Alíz, Huba, Vanda) – 3Jn 5–8 – Lk 18,1–8.

NOVEMBER 15., ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP (Nagy Szent Albert püspök és egyháztanító, Lipót, Richárd) – Péld 31,10–13.19–20.30–31 (A derék asszony mindent beszeres ügyes kézzel.) – 1Tessz 5,1–6 (Ne leljen meg titeket az a nap, mint a tolvaj!) – Mt 25,14–30 vagy Mt 25,14–15.19–21 (Mivel a kevesben hű voltál, menj be Urad örömebe!) – **Zsolozsma:** I. zsolnárhét – **Énekrend:** Ho 222 – EE 593, Ho 222 – EE 144, Ho 126 – EE 594, Ho 150 – EE 200.

Hivatás és hűség – szerzetesek a szétszóratás idején

Beszélgetés Fejérdy András történésszel

(Folytatás az 1. oldalról.)

A másik szempont, hogy az állammal kötendő egyezmény aláírására a Katolikus Egyház esetében a Szentszék jogosult. A Szentszékkel viszont a diplomáciai kapcsolatok gyakorlatilag szüneteltek, amióta Angelo Rotta nunciust kiutasították az országból. Ennek ellenére a koalíciós kormányok idején történtek kísérletek a szabályos diplomáciai kapcsolatok helyreállítására vagy arra, hogy meginduljon a tárgyalás a Szentszék és a magyar kormányzat között. Igaz, az egyes koalíciós pártok érdekei és törekvései nem mindig fedték egymást, ami gyakran a szándékok kioltásához vezetett.

1948 tavaszán egyébként Czapik Gyula egri érsek vezetésével, Mindszenty József jóváhagyásával tárgyalások kezdődtek az Egyház és a magyar kormány között, de nem vezettek eredményre, mert a Mindszenty által megszabott követeléseket – mint például a Szentszékkel való diplomáciai kapcsolat felvétele vagy az Egyház elleni támadások beszüntetése – a kormányzat nem teljesítette. A tárgyalások lehetőségét azután végleg elvágta, hogy 1948 májusától megkezdődött az egyházi iskolák állami kézbe vételének előkészítése. Megjegyzem: 1948 fontos dátum a szerzetesrendek szempontjából; már 1945-ben, a nagybirtok felosztásával és az egyházi földvagyon szétosztásával nehéz helyzetbe kerültek, az intézményeik és a szerzetesi életet biztosító anyagiak jelentős része elveszett. Míután egy tulajdonos legföljebb száz holdat tarthatott meg, a szerzetesrendeknek komoly kihívást jelentett az intézmények működtetése. Erre következett 1948-ban az iskolák államosítása, ami a tanítással foglalkozó rendeket érintette súlyosan.

Mindszenty Józsefet 1948 karácsony másnapján börtönbe vetették, 1949 februárjában koncepció perben életfogytiglani fegyházra ítélték. A kommunista hatalom mindenáron tárgyalásztalhoz akarta kényszeríteni a Katolikus Egyházat. Az ÁVH 1950 nyarán az éjszakai órákban megkezdte a szerzetesek elhurcolását. Ez már nyílt erődemonstráció volt...

– Még Mindszenty József letartóztatása után is terveztek egy találkozót a katolikus püspökök és a magyar kormány között, de XII. Piusztól Mócsy Imre jezsuita szerzetesen keresztül olyan utasítás érkezett a püspöki karhoz, hogy ne tárgyaljanak. Ilyen szempontból a Mindszenty-per nemcsak a magyar belpolitika számára volt fontos fordulópont, hanem a Szentszék keleti politikájának szempontjából is. Egészen addig XII. Piusz a kommunizmussal szembeni ideológiai szembenállás hangsúlyozása mellett résnyire mindig nyitva hagyta az ajtót a modus vivendi megtalálására. Mindszenty József letartóztatása és fegyházra ítéltése után viszont a pápa arra jutott, hogy a kommunista hatalommal a tárgyalás lehetősége kizárt. Ennek ellenére az államnak változatlanul az volt az érdeke, hogy a többi felekezethez hasonlóan a Katolikus Egyházzal is egyezményt kössön. A püspökök azonban, Rómának engedelmességek, sikeresen halogatták a tárgyalások megkezdését. Ilyen körülmények között következett a végső lépés, amikor 1950. június 8-áról 9-ére virradó éjszaka az ÁVH emberei elő-

ször a határsávból, majd más kolostorokból is megkezdtek a szerzetesek elhurcolását. Az összehangolt akció keretében éjszákánként mentek ki teherautókkal; nagyon rövid határidőt adva mindenkit összegyűjtöttek és elhurcoltak, függetlenül attól, hogy beteg, idős vagy fiatal szerzetesről, szerzetesnőről volt szó. Kijelölt internálóhelyekre szállították őket, melyek jellemzően az ország belső területein működő szerzetesközösségek háza, illetve püspöki paloták voltak, például Vácon vagy Székesfehérváron.

A totalitárius rendszerek általában nem szokták megindokolni kegyetlenségüket, mégis hogyan találták mindezt a közvéleménynek?

– A konkrét indok Titónak a szovjet blokkból való kilépése nyomán a Szovjetunió és Jugoszlávia között kibontakozó feszültség volt, mely 1950-re teljessé vált. Mivel délen, Jugoszláviában ellenséges hatalom jelentkezett, a kommunisták veszélyt láttak a határon való átjárásban, illetve a kapcsolattartásban. A szerzetesek egy részét is ebben való részvétellel vádolták, és arra hivatkozva kezdték meg az internálást, hogy ki akarják szűrni a politikailag veszélyes szereplőket. A tárgyalások során a püspökök később szavá is tették, hogy miért nem csak a tetten érhető szerzetesek kapnak büntetést, de erre a hatalom képviselői kitérő választ adtak. A júniusban megkezdett deportálások nyomán a püspöki kar ugyanis levélben fordult a Valás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz, hogy a szerzetesek ügyében tárgyalást kezdeményezzen. Rákosi már az első megbeszélésen egyértelművé tette, hogy a szerzetesek ügyéről külön nem lehet tárgyalni, csak az Egyház és a magyar állam kapcsolatát átfogóan rendező tanácskozás keretei között. A többfordulós tárgyalások középpontjában ugyan továbbra is a szerzetesek ügye állt, de az állam is előállt igényeivel, hogy miként képzeli el a megállapodást, és a püspökök is felsorolták sérelmeiket. A főpásztorok a lengyel minta alapján úgy próbálták az egyezményt megfogalmazni, hogy az Egyház működési feltételeinek biztosítására jogi garanciák legyenek. Végül ebből nem lett semmi, bár mindkét fél a lengyel példára hivatkozott. Az állam azt hangoztatta, hogy a lengyel egyház is a Szentszék jóváhagyása nélkül kötötte meg a megállapodást, ezt a magyar egyház szintén megteheti. A püspökök viszont arra hivatkoztak, hogy a lengyel megállapodás számos területen garanciákat nyújt az Egyház működése szempontjából. Ez a magyar kormány által előterjesztett szövegből végül kimaradt, és egy nagyon általános szöveg született, aminek még a mellékletében sem engedték felsorolni azokat a pontokat, melyekben a püspöki kar az Egyház szabadságát biztosítani akarta. Az állam arra hivatkozott, hogy az alkotmányban biztosított vallásszabadságban minden benne van. Az 1950. augusztus 30-án így megszületett megállapodással az Egyház vezetői végső soron tudomásul vették a szerzetesekkel szembeni állami intézkedéseket is. A tárgyalások során

hiába hangoztatták – a szót Czapik Gyula, Grósz József kalocsai érsek és Hamvas Endre csanádi püspök vitte –, hogy olyan megállapodást nem írunk alá, ami a szerzetesrendek betiltásához vezet, mert ez ellentétes az Egyház érdekeivel. Rákosi a maga kiváló tárgyalási készségével erre úgy reagált: igen, megértettem, akkor olyan megoldást kell találnunk, amivel nem számoljuk föl teljesen a szerzetesrendeket, a látszat kedvéért meghagyunk valamennyit, de radikálisan csökkenteni kell a számukat. Argumentációjában előjötték a szokásos érvek: az állam átvette azokat az oktatási, szociális, karitatív feladatokat, melyeket korábban a szerzetesek láttak el. Rákosi hangoztatta, hogy a Horthy-rendszer politikája és ideológiája következtében a szerzetesek száma túlságosan nagyra nőtt Magyarországon, ezért jelentősen redukálni kell. Ha pedig az Egyház nem képes rá, majd az állam segít. Végül négy szerzetesrend működését engedélyezték: a bencésekét, a ferencesekét, a piaristákét és a Szegény Iskolánövérékét, akik nyolc iskolát működtethettek.

Történelmi tény, hogy a kommunista hatalom a Katolikus Egyházat tartotta legfőbb ideológiai ellenségének. Miért pont a szerzetesrendeket csonkította meg ilyen durván?

– Már 1945-től kezdődően kirajzolódik a diktatúra egyházpolitikájában az a logika, mely első helyen még csak az állam és Egyház szétválasztásának a klasszikus hagyományát követi, de egyúttal egyházellenes intézkedéseket hoz. Az ellenséges szétválasztás logikája szerint a vallást teljesen vissza akarták szorítani a magánszférába, a sekrestye falai közé: otthon és a templomban lehet valaki vallásos, de az Egyháznak a társadalomra gyakorolt hatását mindenképpen redukálni akarták. Márpedig a társadalom szempontjából az Egyház egyik legmozgékonyabb, leghatékonyabb szervezete a szerzetesség. Az Egyháznak a szerzetességen keresztül van élő kapcsolata a társadalommal. Ezért kellett leszámolni velük.

A szerzetesrendek működésének 1950-es megszüntetése előtt több mint tízezer szerzetes volt Magyarországon. Mennyien maradtak utána?

– Nagyon izgalmas kérdés, hogy hány szerzetes volt 1950. szeptember 7-én, a működési engedélyt megvonó jogszabály megszületésekor. A

rendelkezésre álló adatok ellentmondásosak. Az utolsó nagy országos sématisztizmus 1948-ban készült, az egyes szerzetesrendek létszámát is rögzítette, de nem egyértelmű, hogy a statisztikában az egyes rendek egységes szempontok szerint adták-e meg a létszámadatokat: úgy látszik, volt, ahol csak az örökfogadalmasokat számolták bele, máshol az egyszerű fogadalmasokat, novíciusokat vagy akár a jelölteket. De még ha az 1948-as adatokat pontosnak tekintenénk, akkor is számolni kell azzal, hogy 1949–50 folyamán változások történnek. Az 1988-ban kiadott

Katolikus almanach visszatekintve próbálta számba venni, hogy hány szerzetes volt. Itt az 1948-as adatoktól sok esetben eltérő létszámokat találunk. Megint csak más adatok szerepelnek az 1950-es állapotokat illetően a rendszerváltáskor, a rendi ingatlanok visszaigénylésekor készített összeállításban. A lényeg, hogy Rákosi Mátyásnak igaza volt, amikor a tárgyalásokon azt mondta, a szerzetesek száma Magyarországon 11–12 ezer közé tehető. 1950 után ebből legálisan mintegy 240–250 működhetett tovább, hiszen az állam a négy megmaradt rendnek rendszerként nagyjából hatvanfős keretet engedélyezett.

Mi lett a sorsuk a rendek nélkül maradt szerzeteseknek?

– Bár a püspöki kar szerette volna, hogy az arra vállalkozó szerzetesek külföldre mehessenek, Rákosi ebbe nem ment bele. További kívánság volt, hogy az egyházmegyék átvehessenek szerzetes papokat. Végül körülbelül négyszázan élhettek ezzel a lehetőséggel. A tárgyalásokon Czapik Gyula fölvetette, hogy hozzanak létre a szerzetesek megélhetése érdekében szövetkezeteket, ahol együtt dolgozhatnak. Ez 1954-re valósult meg, a Szolidaritás Háziipari Szövetkezet keretében. Az egészen a 80-as évekig jól működő szövetkezetben a férfi- és női rendek tagjai a textilipar számára készítettek termékeket. Jól lehet a szövetkezet a megélhetés megteremtéséről szólt, de arra is lehetőséget kínált, hogy együtt maradhassanak a közösségek tagjai. Az állam és az Egyház közötti tárgyalások során az is lényeges kérdés volt, hogy hányan maradhatnak együtt, élhetnek egy közösségben. Rákosi elismerte, hogy az nem gond, ha három-négy szerzetes együtt lakik, de hangsúlyozta: azt sem szeretné, ha egy százötven fős szerzetesközösség megszokszorozódna, mert ez megbotránkoztatná a környezetüket. A hatalom hallgatólagosan engedélyezte, hogy három-négy szerzetes, amennyiben nem folytatnak az állam érdekeivel ellenkező tevékenységet – ifjúságpasztorációt, aktívabb lelkipásztori tevékenységet –, együtt lakjon. Öt-hat fő viszont már átlépte a hatalom ingerküszöbét, rájuk hamarabb lecsaptak.

Arra vannak adatok, mennyien maradtak meg a hivatásuk mellett, illetve mennyien léptek ki, választottak civil foglalkozást, házasodtak meg?

– Átfogó statisztikánk nincsen, de az említett, 1988-as *Katolikus alma-*

nach az 1985–86-os állapotot tükrözi. E szerint aránylag kevesen léptek ki, ők is jellemzően egyházi engedéllyel hagyták el rendjüket, de olyanok is akadtak, akik kánonjogilag rendezetlenül. Szerzetes papok esetében kisebb ez a szám. A laikus szerzeteseknél, segítő testvéreknél, akiknek minden funkciója megszűnt, talán picit magasabb az arány, mert ők nehezebben találták meg hivatásukat a magányban, de közülük is sokan megmaradtak a hivatásukban halálukig. Összességében elmondható: a volt szerzetesek nagy többsége az új, viszontagságos körülmények között is hű maradt szerzetesi hivatásához. Megható, hogy fiatal lányok, akik még nem tettek fogadalmat, és kinyílik előttük a pálya, hogy férjhez mehetnek, az egykori híváshoz hűek maradtak, és halálukig tanítóként, kertészként dolgoztak. Többben közülük megélték a rendszerváltozást is, és úgy kapcsolódtak az újraszerveződő közösséghez, hogy alig volt tapasztalatuk a közösségi életről.

Milyen lelki-társadalmi következményei voltak annak, hogy a hatalom megvonta a szerzetesrendek működési engedélyét?

– Többben voltak közülük, akik csak fizikai munkásként tudtak elhelyezkedni. Köztük a női és a férfiágra egyaránt jellemzően megjelenik az a modell, amit Franciaországban a munkáspapok kezdtek élni: az apostolkodás új lehetőségeket tekintettek arra, hogy munkásközegben, fizikai vagy egyéb munkát végezve váljanak kovásszá, úgy, hogy nem fedik föl feltétlenül szerzetes voltukat. Mégis, becsületes, elkötelezett, minőségi munkájukkal, lelkiültükkel egyfajta referenciaponttá váltak abban a szűkebb közösségben, ahol dolgoztak: sokan nem is tudták huzamos ideig leplezni, hogy szerzetesek. Ebből nem feltétlen származott hátrányuk, mert főnökeik és társaik gyakran nem viszonyultak ellenségesen a szerzetességhez. Az illegális szerzetesi életpályák külön típusa a tanár vagy tudós papoknak, szerzeteseknek az életútja. Őket már az iskolák államosításakor is igénybe vették átcsábítani az állami iskolákba, de Mindszenty József megtiltotta, mondván, így legalizálnák az államosítást. 1950 után szabadabbá vált ez az út, elsősorban a női szerzetesek helyezkedtek el általános iskolai tanítóként, de a férfirendek tagjai közül is voltak, akik állami iskolában tanítottak. Még érdekesebb életúttypus, amikor a szerzetesek szaktudását vették igénybe tudományos segéd-, vagy kifejezetten tudományos munkakörben, így „karriert” csináltak ezen a területen. Például jezsuiták, ciszterciek között is akadtak, akik történeti, levéltári-feltáró munkában más történészek, kutatói projektek mellett dolgoznak, miközben saját rendjük történetét is ápolják. De megemlíthetem a ciszterci zenetudós, népzenekutató Rajeczky Benjámin esetét is, aki 1960-ban az MTA Népzenekutató csoportjának igazgatóhelyettese, később megbízott igazgatója, illetve a Zene-tudományi Intézet főmunkatársa lett. Részben neki is köszönhető, hogy az intézet egyfajta „klerikális lerakattá” fejlődött, mert több illegális szerzetes is itt kapott munkát. De az élet más területein is találunk hasonló példákat.

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

Szolgálni szeretettel, a Lélek ajándékai szerint

Diakónusszentelés és egyházmegyei díjátadó Pécsen

Szent Mór ünnepén, október 25-én Udvardy György veszprémi érsek, pécsi apostoli kormányzó állandó diakónussá szentelte Kovács Tibor, László Péter és Priskin Zsolt akolitusokat a pécsi székesegyházban. A főpásztor az ünnep alkalmával adta át az egyházmegyei kitüntéseket is, öt világi hívőnek.

könyv átadása, ami a missziós szolgálatot jelképezi.

Több évtizedes egyházi szolgálatukért az ünnepen egyházmegyei kitüntetésben részesült öt világi hívő: Balogh

Udvardy György köszöntötte az egyházmegye papságát, a szentelésükre készülő akolitusokat, hozzátartozóikat és azokat a világi híveket, akik hosszú évtizedek óta szolgálják közösségeiket. Megjegyezte, mind a diakónusszentelést, mind az egyházmegyei kitüntetések átadását hagyományosan Szent Péter és Szent Pál emléknapján tartották volna, de a járványhelyzet ezt nem tette lehetővé. Kitért arra is, hogy négyen kérték a Pécsi Egyházmegyében a szerpapság szentségét, ám ezen a napon csak

hárman részesülhetnek benne, mert Asztalos Gábor akolitus hatósági karanténban van.

A szentelés előtt álló három jelöltet Nyúl Viktor pasztorális helynök mutatta be. A keresztyén nép megkérdése és az illetékesek véleménye alapján tanúsította, hogy a jelöltek méltónak találtattak a felelősségteljes szerpapi szolgálatra.

Szent Mór püspökre, az egyházmegye társvédőszenstjére emlékezve homíliájában Udvardy György a közösséget szolgáló pásztor feladatait emelte ki. „Ne legyünk fennhéjázók; szolgáljunk szeretettel, mégpedig mindenki azzal az adománnyal, amit az Úrtól

kapott az igehirdetésben, a szolgálatban, a szeretet cselekedeteinek gyakorlásában és számtalan egyéb módon, a Lélek ajándékai szerint” – mondta az érsek.

Ezután a megyéspüspök előtti fogadalomtétellel folytatódott a liturgia: „Ígérse-tiszteletet és engedelmességet nekem és utódaimnak?” – kérdezte az érsek az akolitusoktól. Majd a mennyei Atya áldását kérték a szerpapokra.

A jelöltek arcra borulva, míg a hívek térdelve énekeltek a litániát. Udvardy György érsek állandó diakónussá szentelte Kovács Tibort, László Pétert és Priskin Zsoltot. Ezt követte a beöltözés, valamint az evangéliumos-

István (pécsváradai plébánia), Denkinger Istvánné Magdolna (magyarorszéki plébánia), Kövesi Nagy István (mohácsi plébánia), Lévárdi Mária (bonyhádi plébánia) és Szabó Lászlóné Mária (tamási plébánia). A szentmise és a kitüntetések átadása után szeretetvendégségre várta a híveket a püspöki palota kocsiszínében, ahol bemutatták a Pécsi Egyházmegye által meghirdetett, *Csodálatos világunk* című rajz-, fotó- és kisfilmpályázat munkáit. A föl-szentelt diakónusokat és hozzátartozóikat, valamint a kitüntetetteket és kísérőiket az érsek fogadta a püspöki palotában.

Forrás: Pécsi Egyházmegye
Fotó: Vermes Nikolett

A közösségi életről

Folytatódott a Családakadémia képzése Győrben

Október 24–25-én folytatódott a Családakadémia képzése Győrben. Sudár Miklós és Erzsébet beszámolóját olvashatják az alábbiakban.

„Magamhoz vonzom az ifjú szívet!” – az alapítólevélben megfogalmazott mondat a Szűzanya ígérete számunkra, és valóban minden egyes alkalommal csodaként éljük meg kamasz gyermekeink lelkesedését, amikor a hétvégére készülünk. Így nem csak a mi tudásunk mélyül, hanem biztonságban tudhatjuk gyermekeinket egymás társaságában.

Az októberi hétvége konklúziója ez a mondat, mely többünkben megfogalmazódott: Hatalmas felelősségünk van. Elhangzott ez a résztvevők ötperces előadásaiban is, részben pedig egy fontos és aktuális témára utal: Milyen a közösségi élet plébániánkon?

Az esti beszélgetés során a kilenc családból mindössze ketten mondták, hogy környezetükben jól működő plébániai közösség van, ahol a legkisebbektől a felnőtt korosztályig mindenki megtalálja a helyét. Ez feladatra buzdít minket.

Előadásaink ismét színesre sikerültek, sok esetben már körvonalazódni látszik a szív témája, amiből aztán egy hosszabb előadás is kifejlődhet. Hallottunk felszabadult és lelkes előadókat beszélni az időről, de szóba került a válás, a közösség megtartóereje, az ima fontossága és olyan aktualitások is, melyek kihívást jelentenek a mai keresztyének számára: például a másság kérdése, egy nemrég megjelent,

lősségünk van! Elsősorban családjukban, közvetlen környezetünkben kell megkeresnünk, hogyan lehetünk Isten eszközei, hogyan számíthatnak ránk a hozzánk forduló. Az erős Egyház alappillérei az erős családok és az erős gyermekek, akiket nekünk kell erőssé formálnunk, hogy megtalálják és megállják helyüket a világban.

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Bartal Orsolya

Online imaest a tiszta szerelemért

Idén tizenegyedik alkalommal rendezte meg a Nyolc Boldogság Közösség, a TestTeo és az Országos Lelkipásztori Intézet a Tiszta szerelem imaestet Budapesten, az Örökimádás templomban – ezúttal sokkal inkább kamerák, mint helyszíni résztvevők előtt. A Nyolc Boldogság Közösség összefoglalóját olvashatják.

számít, hány arcot látunk magunk előtt, csak az, hogy Krisztus tiszta szeretetével átítatva őt magát, az embert testi valóságában megteremtő Istent vigyük el másoknak. Nem számít más, mint hogy közvetíthessük őt, aki a II. va-

A fiataloknak egy – talán nem is annyira jelképes létszámú – csoportja bátorított bennünket, szervezőket jelenlétével, az előző évek hangulatára visszaemlékezve. Az embernek mégis elszorult a szíve. Hol vannak az egész templomot betöltő, dicsőítő párok és egyedülállók? Hol vannak a közbenjárást kérők, akik Istenre akarták bízni szándékaikat?

Tudtuk és reméltük, hogy ott vannak – a képernyők előtt.

Idén a Bonum Tv közvetítette az imaestet, élő adásban. Tudtuk, hogy mindaz, amit át akarunk adni, most a kamerákon keresztül juthat el azokhoz, akiket eddig szemtől szemben láttunk.

„Kezetekben pedig égő gyertya legyen” – kezdte Marton Zsolt váci megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia családreferense a homíliát, fölidézve az idei imaest mottóját. „A gyertya a világot szolgálja, hogy lássunk és látszódjunk” – magyarázta a Szentírás szavait. Mi más által látszódnánk, mi más lehet az üzenet, amit személyesen vagy a televízió közvetítésével átadva eljuttatunk az emberekhez, ha nem az állapotbeli tisztaság üzenete? „Mert az az Isten akarata, hogy jó cselekedve elnémissátsók az okatlan emberek tudatlanságát” – idézte a főpásztor Péter apostol első levelét. Mi így, tisztaságban és jóságban akarunk világítani ebben a világban – összegezte Marton Zsolt. – Itt már nem

tikáni zsinat megfogalmazása szerint „a népek világossága”.

A szentmisét követő imádságban a jelenlévők egy-egy úszó mécses gyújthattak meg a köztünk lévő Krisztust szimbolizáló húsvéti gyertyáról – és a világosságot kifejező gyertya meggyújtására kaptak meghívást az online résztvevők is. A cél egy volt: Jézus behívása kapcsolatainkba, hogy szeretetével a Megváltó legyen jelen ott, ahol sebezhető vagyunk, nemmi identitásunkban, testben való létezésünk méltóságában. Az Oltárszentség elé kített táblán úszó néhány mécses mellé odaképzeltük a távolról részt vevők égő gyertyáit, és tudtuk, éreztük, hogy sokan vagyunk, „mert nagyon sokan vágnak a tisztaságra” – ahogy elhangzott a homíliában. És még valamiből tudtuk: idén tizenegy helyszínről kaptunk visszajelzést, Kárpát-medence-szerte, hogy követik az imaestet, vagy azzal párhuzamosan imádkoznak a tiszta szerelemért.

Forrás és fotó:
Nyolc Boldogság Közösség

Házaspárok útja – Fertőszentmiklóson is

Főlavatták és megáldották október 18-án Fertőszentmiklóson, a Fénykereszt felé vezető út melletti parkosított domboldalon a Házaspárok útját. A kezdeményezés a Fertőszentmiklósért Egyesület és helyi házaspárok jóvoltából valósulhatott meg. Az eseményen Sallai Tamás és Karikó Éva, akik különösen szívükön viselik a Házaspárok útja terjesztését, köszöntötték a résztvevőket. Az ösvény megáldása után a házaspárok együtt indultak, hogy bejárják. A megszólalók megosztották örömeiket, tapasztalataikat.

ban, az idej Házasság Hete programjainak keretében ideiglenes táblák kihelyezésével járták végig első ízben a párok a Házaspárok útját Fertőszentmiklóson. Tizenöt házaspár tett ekkor tanúságot. Simonics Péter plébános is az ügy mellé állt, majd áldásával kísérté az út átadását.

A Házaspárok útja tizenöt stációból álló sétaút, mely az életre szóló házasság főbb állomásait foglalja össze, azzal a céllal, hogy elmélkedésre készítse, megerősítse a házaspárokat egységükben, szeretetükben. A világon elsőként Óbudaváron készült, a Schönstatt közösséghez tartozó családok hozták létre. Az óbudavári mintát követő fertőszentmiklói a huszonöt-

dik út a világon. Hazánkban többek között Máriapócs, Pápán, Püspökszentlászlón, Budanokon, Nyíregyházán, Dunapesten található ilyen ösvények.

A fertőszentmiklói ösvény elején ismertetőtábla igazít útba, továbbá elhelyeztek két QR-kódot, ezeken keresztül gondolatébresztőket és bővebb tájékoztatást kaphatnak a házaspárok. Még február-

A fertőszentmiklói Fénykeresztet szintén október 18-án áldották meg, még 2009-ben. Emellett október 18. a Schönstatt mozgalom születésnapja, az alapító Joseph Kentenich atya és a rábízott fiatalok 1914-ben ezen a napon kötötték szeretetszövetséget a Szűzanyával.

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Horváth Attila

A katyni vérengzés áldozataira emlékeztek

Sokszor el akarjuk temetni a múltat, mert fáj, olyan érzelmeket, gondolatokat ébreszt bennünk, melyek indulatra, gyűlöltre vezetnek, és nem a jövőt, az egységet, a Krisztustól kapott békességet szülik meg számunkra. Szembesülni akarunk a múlt fájdalomával, akkor is, ha nagy sebeket érint – jelentette ki Udvardy György veszprémi érsek, pécsi apostoli kormányzó azon a szentmisén, amit az 1940-es katyni vérengzés áldozatainak emlékére mutatott be október 26-án a keszthelyi Magyarok Nagyasszonya-templomban.

A mostani alkalom emlékezésre hívott össze bennünket. Mindannyiunk szívében ott élnek tanult események, élmények, olvasmányok, idős testvérek elbeszélései, ezek gyökereinkhez tartoznak – hangzott el a szentmisén, ahol koncelebrált Tál Zoltán helyi és Kiss László hévízi plébános; Mezei András, a keszthelyi kármelita bazilika plébánosa; Krzysztof Grzelak SChr, a budapesti Mindenkor Segítő Szűz Mária-templom plébánosa; Bacsa Dávid és Merva Péter káplánok.

Udvardy György érsek kifejtette: az emlékezés nem pusztán a múlt eseményeire irányul; meg kell köszönni a hősök áldozatát, hogy vállalták a népért, nemzetért való küzdelmet, mert hittek a búzámag törvényében. Minden áldozat, amit az ember az igazságért, testvéreért, szereteteért, a népért, a jövőért tesz, valamikor termést hoz. Hittel emlékezünk, Krisztus szeretetével és áldozatával. Ez a szeretet, ez az áldozat nem másítja meg, nem fődí el a tényeket; nem kéri, hogy lépünk túl a fájdalomra. Ez nem volna krisztusi – mutatott rá a főpásztor. – Krisztus magára vállalta az ember szenvedését, mindent, ami túlmutat küzdelmen, értelmes szenvedésen, és keresztnek nevezzük. Magára vállalja, és ezáltal tanít minket, úgy, hogy mellettünk van.

Hányszor és hányszor elhangzik a közösség és az egyén életében a tragikus események során: Isten hol van, hol volt? Ő az, aki hordozta testvéreinket a kereszten, ő az, aki áldozatvállalásra biztat. Ebben nyeri értelmét az emlékezés. Akarunk és képesek vagyunk küzdeni és áldozatot hozni népünkért, nemzetünkért, Krisztus módjára. Elfogadjuk a kereszterejét, a krisztusi logika mentén – hangzott el Udvardy György veszprémi érsek prédikációjában.

A szentmisén zenei szolgálatot teljesített a templom Salve Regina kórusának férfikara. A szertartás után a keszthelyi Fő tér másik oldalára vonultak a résztvevők, ahol emléktáblát lepleztek le a katyni áldozatok tiszteletére. Az emléktábla, Németh János Kossuth-díjas szobrászművész alkotása, a Waclaw Felczak Alapítvány támogatásával készült.

1940-ben, a világtörténelem egyik legkegyetlenebb mészárlásában több mint 22 ezer védtelen, fogságban lévő lengyel katonatisztet gyilkoltak meg a katyni erdőben – emlékeztetett Nagy Bálint keszthelyi polgármester, aki, felidézve a tömegmészárlás történelmi tényeit, az áldozatok emléke előtti tisztelgés fontosságáról beszélt.

Jerzy Snopek, a Lengyel Köztársaság nagykövete nem tudott részt venni az eseményen; beszédét Cséby Géza keszthelyi tiszteletbeli lengyel konzul olvasta föl. Elhangzott: a Szovjetuniótól mint kommunista nagyhatalomtól való, évtizedeken át tartó politikai függés idejében Katyné név tilos volt kiejteni, ami pedig ott történt, megmásították, eltagadták. Csak 1990. április 13. után, amikor a Szovjetunió utolsó vezetője, Mihail Gorbacsov beismerte, hogy a tömeggyilkosságot a szovjetek követték el, tárult föl az igazság 1940 tavaszának tragikus eseményeiről.

Betegsége miatt a tábla elkészültét támogató alapítvány kuratóriumának elnöke is írásban küldte el gondolatait. Kiemelte: „Az emlékezés képessége és ereje az egyénhez hasonlóan a nemzet életében is döntő jelentőséggel bír. Az emlékezés kötelesség és szolgálat egyben, amely az utódokra hárul. Ma példát mutatunk a következő nemzedékeknek, bízva abban, hogy értékelni és éltetni fogják örökségünket.”

Az emléktáblát Udvardy György veszprémi érsek áldotta meg. Ezután a főpásztor vezetésével az áldozatokért imádkoztak a jelenlévők.

Forrás és fotó:

Veszprémi Főegyházmege

Lelki vigasz és anyagi segítség

A vietnámi püspökök az ország árvíz sújtotta részére látogattak

Bízzátok magatokat az Úr szeretetére, aki sosem hagy magatokra – többek között ezekkel a bátorító szavakkal érkezett a Vietnámi Katolikus Püspöki Konferencia küldöttsége október 21-én az ország középső részén árvíz sújtotta területekre. A delegáció azért jött, hogy kifejezze a püspöki testület szolidaritását, együttérzését a kitelepítettek iránt, és vigaszt, reményt, valamint anyagi segítséget nyújtson a bajbajutottaknak.

„Imádkoztunk az érintettekkel, és buzdítottuk őket, legyenek állhatatosak a szenvedés idején” – nyilatkozta a Fides hírügynökségnek Paul Nguyễn Thái Hạp, a Hà Tĩnh-i Egyházmegye püspöke. A delegáció fölkereste Mý Chánh és Trung Quàn plébániáit is, a Huế-i Főegyházmegegyében. „Ez valóban egy csoda a plébániánk számára” – fogalmazott Mý Chánh plébánosa, mikor fogadta a küldötteket, akik szeretetet, gondoskodást és vigaszt hoztak.

A Đà Nẵng-i Egyházmegye püspöke, Joseph Đặng Đức Ngân elmondta: „A könnyek most nem a fájdalom, a szenvedés vagy a veszteség okozta, hanem a gyermekek öröme és boldogsága: érzik szüleik és mindazok szeretetét, akik együttérzéssel nyújtanak nekik humanitárius segítséget.”

A püspököket szerzetesek kísérték a családokhoz. A küldöttség tagjai ezután a kedvezőtlen, hideg és esős időjárás ellenére csónakokba szálltak,

hogy a több tartományt elöntő árvízen keresztül eljussanak a Hà Tĩnh-i Egyházmegyeében élő testvérekhez is.

Az október 16-ai hatalmas áradások után az özönvíz még mindig több tartományt fogva tart Vietnám középső részén, ahol a házaknak csak a teteje látszik ki a hullámokból. Az áradás rendkívül gyorsan érkezett, még sosem éltek át az emberek ehhez hasonló mértékű katasztrófát.

Quan Trung Quan atya elmondta: „Mikor az éjszaka közepén észrevettem, mi történik, és meghallottam a segélykiáltásokat, gyorsan el-

küldtem a falubeli fiatalokat, hogy kimentsek a családokat, és a templomba menekítsék őket.” Vannak magasan fekvő, most is használható épületek, mint a templom, a kultúrház,

re, aki sosem hagy magatokra. Fohászokdjunk, hogy Isten áldása továbbra is töltse el a jötevők szívét, hogy segítsenek újraépíteni a jövőtöket. Isten mindig szeret benneteket, nagyon szeret benneteket! A Vietnámban és a világ más tájain élő hívek buzgón imádkoznak értetek Istenhez, és testvéri jó cselekedetekkel segítenek titeket.”

A Vietnámi Szocialista Köztársaság délkelet-ázsiai ország az Indokínai-félsziget keleti részén. Az ország mérete 331 688 négyzetkilométer, vagyis alig kisebb, mint Németország. A 97 milliós lakosság 73 százaléka népi vallású vagy nem vallásos; 12 százaléka buddhista; 7 százaléka katolikus; 5 százaléka a kaodaizmus híve; 1,5 százaléka protestáns; valamint szintén 1,5 százaléka egyéb vallásának tartja magát.

Eddig több mint százan veszítették életüket a súlyos áradások és a hetek óta tartó heves esőzések következtében kialakult földcsuszamlások miatt, további 27 ember eltűnt. A helyi sajtó szerint legalább ötmillió embernek kellett elhagynia otthonát; a víz több mint 178 ezer házat tett tönkre és közel 7000 hektárnyi területet borított el.

Az embereket meghallgatva és a helyzetet látva Emmanuel Nguyễn Hong Son, a Bà Rịa-i Egyházmegye főpásztora minden vietnámi püspök nevében szívből jövő szavakkal bátorította a bajbajutottakat: „Legyetek bizakodók a szenvedésben, tartsatok ki. Bízzátok magatokat az Úr szereteté-

re, aki sosem hagy magatokra. Fohászokdjunk, hogy Isten áldása továbbra is töltse el a jötevők szívét, hogy segítsenek újraépíteni a jövőtöket. Isten mindig szeret benneteket, nagyon szeret benneteket! A Vietnámban és a világ más tájain élő hívek buzgón imádkoznak értetek Istenhez, és testvéri jó cselekedetekkel segítenek titeket.”

A Vietnámi Szocialista Köztársaság délkelet-ázsiai ország az Indokínai-félsziget keleti részén. Az ország mérete 331 688 négyzetkilométer, vagyis alig kisebb, mint Németország. A 97 milliós lakosság 73 százaléka népi vallású vagy nem vallásos; 12 százaléka buddhista; 7 százaléka katolikus; 5 százaléka a kaodaizmus híve; 1,5 százaléka protestáns; valamint szintén 1,5 százaléka egyéb vallásának tartja magát.

Eddig több mint százan veszítették életüket a súlyos áradások és a hetek óta tartó heves esőzések következtében kialakult földcsuszamlások miatt, további 27 ember eltűnt. A helyi sajtó szerint legalább ötmillió embernek kellett elhagynia otthonát; a víz több mint 178 ezer házat tett tönkre és közel 7000 hektárnyi területet borított el.

Forrás: Fides hírügynökség

Fordította:

Balláné Sárközi Jáhel

Fotó: AsiaNews.it

A súlyos beteg kórházlelkész kérése

Különleges gondolatokkal szólította meg paptársait és a püspököket október 23-ai születésnapján Laczkó Zsolt Debrecenben szolgáló görögkatolikus kórházlelkész, családterapeuta, aki két éve a betegek oldaláról is szembesül az egészség(ügy) világával.

Kedves Hierarchák és Atyák!

Úgy egy éve, még a betegségem és a pandémia előtt, amikor nagy csoportos foglalkozásokat vezettem felváltva az egyik főorvossal a pszichoterápiás részlegen, gyakran volt csend. Ötven-hatvan ember ült egy teremben, betegek és személyzet, s nem szólt senki. Ez a csönd először is ránehezedik a csoportvezetőre. Kényszerrel érez, hogy ő maga beszéljen, vagy beszéltesse a jelenlévőket. De tudni kell elviselni is a feszültséget. Figyelni, kit nyomasz még a hallgatás... Ki szólal meg először, mit mond, hogyan mondja... Ki

csatlakozik az elhangzottakhoz...

Azt hiszem, van rossz csönd és van jó csönd.

A rossz nyomozást, felzaklat, idegesít, a zajba kerget. Milyen sokan vannak így, nem mernek önmagukkal, a csendjükkel találkozni. Mi lehet odabent?

De van jó csönd is. Ez a szív, a lélek mélye, a teremtés, az önmagunkra és Istenre találás, az imádság, a hészükhía. Kierlelte bennem ez a jó csend a tapasztalatot: fáj a bűn! A magamé és mások vétké, jobban fáj, mint a testi szenvedés.

Három hete ismét megműtötték, a félórásra tervezett operációból háromórás lett. A szemem helyén és a szájuégben is felnyitottak, csontokat kellett faragni, és újabb fémlaszt távolítottak el. Voltak, vannak fájdalmaim, de higgyétek el, jobban fáj a bűn.

„Ha egy pofon elcsattan a földön, az előbb Krisztus arcát éri, aztán az enyémet” (Martin Luther King).

A múltkor azt írtam: „Szeret az Isten... végtelenül szeret az Isten.” Most azt írom: én is végtelenül akarom őt viszontszeretni!

Gyerekkoromtól kezdve imádkozom, s máig emlékszem az élményre, gimnazistaként milyen volt teljes szívből kimondani Loyolai Szent Ignác felajánló imáját, a híres Suscipe Domine kezdetű:

„Fogadd el, Uram, szabadságomat, / Fogadd egészen. / Vedd értelmemet, akaratomat / S emlékezésem. // Mindazt, amim van és ami vagyok, / Te adtad, ingyen. / Visszaadok, Uram, visszaadok / Egyszerre, mindent. // Legyen fölöttük korlátlan úr / Rendelkezésed. / Csak egyet hagyj meg ajánlódokul: / Szeretnem téged. // Csak a szeretet maradjon enyém / A kegyelemmel, / S minden, de minden gazdagság enyém, / Más semmi nem kell.”

Nem lehetséges papként élnünk anélkül, hogy részt ne vennénk a keresztdáldozatban, amelyben az Úr odaadta magát, hogy szenvedésével és halálával megváltsa az embert.

Nem kertelek, bátran leírom: mindennap készen kell lennünk a halálra! Legyünk szentek! Gyakran éljünk a bűnbocsánat szentségével! És ne tagadjuk meg azt másoktól sem, szeressünk gyóntatni is, nagy-nagy tapintattal mint a lélek orvosa, és nem bírja!

Más a bűn és más a bűnös. „Szeresd az embert, gyűlöld a bűnt. Ne szeresd a bűnt az ember miatt, de ne is gyűlöld az embert a bűn miatt” (Szent Ágoston).

„...a jó Isten segítsége nélkül jót tenni éppoly lehetetlen, mint felragyogtatni a napot az éjszakában...” (Kis Szent Teréz) „A jószág nem abban áll, hogy nem hibázunk, hanem abban, hogy javulni akarunk” (Don Bosco).

„...a tökéletes szeretet a mások hibáinak elviselésében áll, abban, hogy egy cseppet sem csodálkozunk gyöngéiken, hogy épülünk a legcsekélyebb erényen, melyet szemünk látára gyakorolnak...” „A jó Isten akarja azt, hogy itt a földön a lelkek az imádság szárnyain érintkezzenek egymással, hogy amikor majd feljutnak hazájukba, a boldog mennyországba, hálás szeretettel ragaszkodjanak egymáshoz; olyan szeretettel, amely forróbb és erősebb, mint a legeszményibb, legtisztább vérségi kötelék.” (Kis Szent Teréz)

Végtelenül akarom viszontszeretni az Úristent, aki maga is végtelenül szeret engem! Erre az útra hívlak meg benneteket is, imádságos szeretettel, a Jóisten kegyelmét és a mai napon, születésnapomon, október 23-án vértanúhalált halt Szent Jakab apostol, az Úr rokona, Jeruzsálem első püspöke, legősibb liturgiaszerzőnk, védőszentem égi közbenjárását kérve mindnyájatokra, szerető alázattal, féltő gondnal és derűs lélekkel szenvedő oltártestvéretek:

Zsolt atya

P. S.

Azzal és akkor adtok a legszebb szülinapi ajándékot, ha komolyan veszitek, komolyabban veszitek Isten!

„Imádkozzatok az életetek és éljétek az imákat.” (Assisi Szent Ferenc)

Forrás és fotó:
Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Gyermek utáni vágy és áldott megoldások

Kerekasztal-beszélgetés a Párbeszéd Házában

A gyermekáldás elmaradásának kérdéskörében sokan eddig a média által hangsúlyozott témák következtében csak azt hallották, mit és miért nem szabad tenni az Egyház tanítása alapján. A Párbeszéd Házában október 27-én rendezett kerekasztal-beszélgetésen megismerkedhettünk a gyermekre vágyók lelki gyakorlatával, az ember isten- és társkapcsolatának fejlődését, elmélyülését nyújtó szemléletmóddal.

választotta a papi hivatást; Eredics Gergő diakónus, aki a gyermekáldás egy másik területéről, az örökbefogadásról hivatott tanúságot tenni; Jáki Zsuzsanna lelkigondozó és tanúságtévő; Takács Rita pszichológus; Záhonyiné Herczeg Kata, a FEMM Health

gés lelki gyakorlat eszközei sokfélék. Egyfelől a spirituális gyakorlatok: keresztút, szentségimádás, közbenjáró ima, gyónás, személyes áldás, szentmise. Másfelől beszélgetések: csoportban, pszichológussal, orvossal és egymással. Szükséges továbbá

nem sikerül; nehéz elhinniük, hogy Isten szereti és megáldja őket.

Ezt a belső állapotot hivatott áthangolni a lelki gyakorlatot kezdő keresztút, majd az Istennel való kapcsolat intimitását nyújtó alkalmak. Párhuzamosan folyik a szakmai segítségnyújtás. Szakértő mutatja be a pároknak az alternatív módszereket, az úgynevezett helyreállító terápiákat, a NaPro technológiát és a FEMM Health módszert, illetve az ezekhez kapcsolódó hazai lehetőségeket. A módszerekben az a közös – ad egyszerű magyarázatot Csépanyi Gábor –, hogy nem a tünetet szeretné megszüntetni, nem átlépni akar valamit, ideiglenes megoldást kínálva, hanem az embert kívánja kigyógyítani abból a helyzetből, amiben az ő biológiája sérült. Meg akarja keresni, mi az az ok, ami akadályozza őt a megtermékenyülésben. Közös továbbá a módszerekben: segítik a nőt, hogy megismerje saját szervezete, fölfigyeljen azokra a problémákra, melyekkel orvoshoz kell fordulnia, így az orvos számára is megadják a személyre szabott gyógyítás lehetőségét. Schaffler Orsolya hozzátézi, a helyreállító terápiában az orvos nem adja föl, míg meg nem találja az okot, hiszen nagyon nehéz átélni, ha azzal küldi el a párt, hogy nem lát okot, ami megakadályozná a fogantatást. „Megtalálva az okot vagy éppen felismerve a funkcionális meddőség tényét tudjuk a lélektani vonalat erősíteni.”

Eredics Gergő diakónus, akit újszülöttként fogadtak örökbe, arról beszélt, amikor a pár számára ez a megoldás körvonalazódik. „A párok sokszor félnek engem kérdezni, gondolva, mennyire nehéz az élethelyzetem, és azt feltételezik, nem szeretnek engem igazán. De én boldognak érzem magam, teljes az életem. Rám kétszer is ígert mondtak, a vér szerinti és az örökbe fogadó szüleim.”

A sok-sok lelki, spirituális élmény a kiengesztelődést segíti elő. A lélek mélységében az ember ki tud mondani Istennek mindent, azt is, hogy harag és meg nem értés van benne.

Ebből az alagútból mutat kiutat a lelki gyakorlat. A pap szentségi áldása visszavezeti az embert annak fölismeréséhez, hogy ő is áldott. Hozzásegíti, hogy észrevegye Isten közelségét, aki mindig mellette áll, csak jelen állapotában ezt nem látja. A párok belemerülnek az Isten és egymás iránti szeretetbe, ami erőt ad nekik a küzdéshez. Megértik: fájdalom oka csak a jéghegy csúcsa, és teljes gyógyulásra van szükségük.

Így jutunk el a módszer hatékonyságának értékeléséhez, ami számokban is kifejezhető. Csépanyi Gábor többszörös keresztapa, Jáki Zsuzsanna a tavalyi mérleget hozza fel példaként: a tizenöt pár közül három családban gyermeket várnak.

Így összegezzük: „A lelki gyakorlat ráébreszt, ahelyett hogy arra figyeljünk, aki nincs, arra figyeljünk, aki van. Mert Isten nem hagy egyedül. És újra fölfedezzük egymást mint Isten adta segítő társat, és ezt ki is fejezzük egymásnak. Tudatosítjuk, hogy a társam mellettem van, neki elmondhatok mindent, és együtt elmondhatjuk Istennek, ami a szívünkben van.” A lelki gyakorlat segít megérteni, a hatékonyságot nem csupán a születő gyerekek számával kell mérni – mondja Záhonyiné Herczeg Kata. „Hogyan alakul a pár közös és egyéni élete, elmélyül-e két ember szeretete, fejlődik-e a kapcsolatuk egyénileg és párként is? Mennyire sérül a nő szervezete, lelke a másik, a sokkal elterjedtebb gyakorlatú lombikeljárással? Megismerve az alternatívát, kiengesztelődve és megtalálva a belső megnyugvást, megkönnyebbülést élmények át.”

(Schaffler Orsolya Gyermekáldás természetesen – Beszélgetések a NaPro technológiáról című kötete megvásárolható az Új Ember könyvesboltban – Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7-8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek 9-17 óráig, szerda 10-18 óráig – vagy megrendelhető az Új Ember online könyvárúházból: bolt.ujember.hu)

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

módszer oktatója. Online bekapcsolódott a beszélgetésbe Schaffler Orsolya, a Creighton-módszer oktatója is.

2014 óta azzal a céllal folynak a lelki gyakorlatok, hogy kiemeljék a párokat a kétségbeesés mélységéből, amibe a gyermekáldás elmaradása juttatja őket. Megküzdési mechanizmusokat kínálnak föl, segítik a résztvevőket belső erőforrásaik mozgósításában. A párok figyelmét szinte teljes mértékben meghatározó „még nem létezőről”, a vágyott gyermekről egymásra, Istenre, a kapcsolatépítésre, önmaguk lelki és testi valóságának értékeire igyekeznek fordítani, áthangolva a belső világot, megnyugvást adva, a bizalmat, reményt erősítve.

Mi jellemzi a pár lélektani helyzetét? Mit ad spirituálisan, lelki, szociális és biológiai síkon a lelki gyakorlat? Milyen válaszokat adunk mi, Jézus családjában, miért áldott az itt kínált megoldás? Mi az Egyház által támogatott módszerek lényege, közös nevezője? Sajgó Szabolcs ilyen kérdések mentén vezette a beszélgetést, melyből kiderült, a lelki gyakorlat azzal is szembenéznek, ha orvosilag nincs segítség. Az egy hétvé-

a reflexióval – mit kaptam?, hogyan megyek tovább? – megerősített folytatás és a résztvevőkből létrehozott segítő csoport.

Az út, amire a párt meghívják, jelen helyzetük tudatosításával, a terhek lerakásával, a testüket és lelküket uraló, gyermek utáni vágy elengedésével kezdődik. „Volt egy elképzelésünk az életéről, egy vágyott kép, de másként alakult” – írja le a pszichológus a kiindulópontot. Az érzelmi terhekhez társulhat a „nem vagyok elég jó”, a büntettség, a „nem vagyok méltó” képzelet, illetve sokszor a társadalom és a család részéről érezhető nyomás, elvárás. Megjelenhet a marginalizálódás, a problémával való egyedül maradás érzete – a körülöttük élő házaspárok többségének sorban születnek gyerekei –, belsőleg pedig a beszűkülés veszélye, amikor minden háttérbe szorul, egyedül a gyermekre való vágy marad, és a kapcsolatból is elvész az öröm. A teológus hozzátézi: a pár belső elbizonytalanodásban él, vajon valóban kíséri-e Isten áldása a házasságukat. Azt élik meg, ők mindent megtesznek, hogy életet adjanak, és igazságtalanságnak érzik, hogy ez

A gép nem helyettesíti az emberi alapszükségleteket

Uzsalyné Pécsi Rita neveléskutató előadása Győrben

Fejleszt vagy rombol? A képernyő és az internet hatásai – A függőség kialakulása és megoldásaink. Ezzel a címmel tartott előadást Uzsalyné Pécsi Rita neveléskutató október 19-én a győri Brenner János Hittudományi Főiskolán. A programot megtisztelte jelenlétével Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke is.

Uzsalyné Pécsi Rita az előadás során ismertette a képernyőnek a fejlődő idegrendszerre tett hatásait, beszélt az életkorok megfelelő eszközhazánlatáról, kitért a függővé válás folyamatára és a közösségi médián keresztül tartott kapcsolatok természetére is.

A legnagyobb kihívás, hogy még nem alakult ki az infokommunikációs eszközök használatának általános kultúrája, ezért saját közösségeinkben, családunkban kell megegyezésre jutni, mikor és hol lehet alkalmazni őket. A neveléskutató javaslata szerint érdemes médiamentes övezeteket kijelölni az életterünkben, segítve az eszközhasználatlalt kapcsolatban felállított szabályok betartását. A szak-

ember arra is fölhívta a figyelmet, hogy az infokommunikációs eszköz, ha nem vagyunk elég körültekintők, egyfajta trójai falóvá válhat, és komoly függőséget okozhat bármely életkorban.

Ezután arra adott részletes magyarázatot, miért erősen ajánlott mellőzni a képernyőt újszülöttkortól a gyermek hároméves koráig. A kisgyermek fejletlen idegrendszere nem képes befogadni a látott tartalmat; úgy tűnik, mintha koncentrálna, valójában azonban transzban van az agya. Komoly elvonási tünetek mutatkozhatnak meg azokon a gyermekeken, akiket szülei már egészen kicsi korukban okos eszközökkel próbáltak megnyugtatni, elfoglalni. Az elvonási tüneteknél is súlyosabb, hogy visszafordíthatatlan agyi károsodást okozhat a technikai eszközök a gyermek számára – figyelmeztetett Uzsalyné Pécsi Rita.

Óvodáskorban napi húsz perc, maximum fél óra volna a megengedhető időtartam a képernyő előtt. Nagyon fontos, hogy a gyermek ezt a rövid időt se a képernyő, kijelző előtt egyedül, hanem a szülővel együtt töltsse. 3-6 éves korban még szintén nagyon kialakulatlan az idegrendszer. Sok-sok mozgás, az érzékszervek fejlesztése és a valódi tapasztalatok szerzése segíti az érlelődés folyamatát. A mozgás által épülnek ki azok az idegrendszeri pályák, melyek révén később a gyermek képes lesz írni, olvasni, számolni és egyáltalán gondolkodni. Elsősorban a mozgási hiányból fakadnak a tanulási nehézségek. Például a számolási probléma arra utal, hogy nem alakult ki a gyermek egyensúlyérzéke. Ahol nincs egyensúlyérzéke, ott nem lesz sem koncentráció, sem pedig logikus gondolkodás.

Kisiskoláskorban napi egy-másfél, maximum két óra lenne a megengedhető képernyő előtt töltött idő. 6-12 éves korig még kifejezetten éretlen az idegrendszer, ekkor fejlődik ki az elvont gondolkodás képessége. Ennek kialakulásához még nagyon sok valós tapasztalatra van szüksége a gyermeknek, azokból fog tudni elvonatkoztatni. Uzsalyné Pécsi Rita hangsúlyozta, hogy a különböző képességeikért felelős idegrendszer kiépülése 21-23 éves korig is eltart. A serdülő- és fiatal felnőtt kornak ebben az időszakában még nagyon fontos a kísérés szerepe.

A figyelemzavar jelentősen megnövekedett az okoseszközöket használó fiatalok körében. Vannak olyan kutatók, akik egyenesen elektronikus kokainról beszélnek, hiszen ugyanazok az agyi területek sérülhetnek, mint a drogtól: az indulatkezelési, a döntési képesség és a figyelemkon-

centráció. Napjainkban már a digitális demencia sem ritka a huszonevesek körében.

Képernyőzés során az agy kikapcsolja a testérzékelést. Ezért fordul elő, hogy az egyébként szobatiszta kisgyermek nem tudja tartani a vizeletet meszenézés közben. Kisgyermekkorban a gondolkodás össze van kötve a mozgással. A gondolkodó agyat kizárólag a megértett és átélt valóság fejleszti. A szellemi, lelki alapszükségleteink között az egyik legfontosabb az élnépszerűség megtapasztalása: az a tapasztalat, hogy képesek vagyunk hatni a világra. Ennek lehetősége a virtuális térben jelentősen beszűkül.

Hatékony tanulás akkor valósul meg, ha igazi játékkal jól elő van készítve. A zene, a képzőművészet és a sport, a természet közelsége különösen fejlesztő hatással van az agyra. A képernyő a tanítás során mindig csak kísérőjelen-

ség lehet, de nem szabad teljesen rá alapozni az oktatásban. A gyermekeknek és a fiataloknak világos, megbízható keretekre és szabályokra van szükségük a szülők és pedagógusok részéről. Számítógép nem tudja pótolni a közösen megélt kalandokat, az izgalmas fölfedezéseket, az együttléteket és a valódi érzelmeket – mondta előadásában Uzsalyné Pécsi Rita.

A rendezvény megvalósulását a Győri Egyházmegyei Karitás, a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kara, valamint a Három Királyfi, Három Királylány Mozgalom támogatja.

Forrás és fotó:
Győri Egyházmegye
Sajtóiroda

Jó vállalkozás katolikus pedagógusokat nevelni

Beszélgetés Gloviczki Zoltán rektorral

Gloviczki Zoltán több fontos pozíciót is betöltött már a közoktatásban, szeptember 1-jétől pedig az Apor Vilmos Katolikus Főiskola (AVKF) rektori teendőit látja el. Az intézmény szerepéről és a felsőoktatás mai helyzetéről kérdeztük.

Mesélne magáról?

– Elsőként azt említeném, hogy ötgyermekes, boldog házasember vagyok. A Jóistennek köszönhetően pedagógusként elég különös életutat jártam be. Csak a legfontosabbakat említve, mintegy húsz évi közoktatási és felsőoktatási gyakorlat után 2010-től 2013-ig köznevelésért felelős helyettes államtitkár lehettem. Ebben a minőségben a magyar köznevelés rendszerének szakmai szintű irányítása és képviselése volt a feladat. Ez nemcsak az én életemnek volt érdekes időszaka, de a magyar közoktatásnak is. Ezután intézetvezetőként a pedagógusképzést irányítottam a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen (PPKE). Ez idő alatt vette át a Pázmány a nagy múltú esztergomi tanító- és óvodapedagógusképzést. Később az Oktatási Hivatal elnöke voltam több mint három évig. Szép, de embert és lelket próbáló beosztás volt. Idén nyáron örömmel fogadtam Marton Zsolt váci megyéspüspök hívását, hogy adjam be a pályázatomat az Apor Vilmos Katolikus Főiskola vezetésére. Végül a szentatya engem választott, és püspök atya javaslatára miniszterelnök úr kinevezett rektorának.

A keresztény hit milyen szerepet játszott az életében?

– Középosztálybeli katolikus családból származom, így is nőtem fel,

bencés és piarista családi múlttal és rokonsággal. A tényleges felnőtté válásom – még egyetemista koromban – az akkor éledező Hit és Fény közösség és Jean Vanier gondolkodása adott lendületet. Az értelmi sérült fiatalok között lettem igazi közösségi emberré. A következő állomás a Fokolára lelkeség hatása volt; Tomka Ferenc atya közvetítésével jött az újabb megtérés az életemben. A kaposztásmegyeri plébánián évek óta aktív közösségi tagként, lelkipásztori munkatársként és áldoztatóként dolgozom. Sokáig hitoktató és felnőttképzési vezető is voltam.

Milyen fejlődési irányokat lát az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán?

– A 2010-es években fontos kérdéssé vált, hogy a pedagógusképzés merre induljon tovább. A pedagógus-életpályamodell hatására fel is lendült az oktatásnak ez az ága, de sok felsőoktatási intézmény máig keresi az útját. Az AVKF – a zsámbéki tanítóképző utódjaként – az utóbbi években nagyon szélesre tárta a képzési portfólióját, így része lett számos felnőtt- és OKJ-s képzés is. Az viszont mindvégig állandó és meghatározó elem maradt, hogy az intézmény alapvetően emberekkel és közösségekkel foglalkozó szakembereket képez. A csecsemő- és kisgyermeknevelő, az óvodapedagógus, a tanító és a szociálpedagógus mellett a katekéta és a lelkipásztori munkatárs, valamint a mentálhigiénés és közösségépítő szakemberek képzése is az embernevelés irányába mutat.

Az Apor főiskola Északkelet-Magyarország egyetlen katolikus felsőoktatási intézménye, ebben az országban ugyanakkor ma már sok katolikus középiskola működik. Biztos vagyok abban, hogy az ezek-

ben az intézményekben végzett fiatalok számára különösen vonzó lehetőséget tudunk kínálni tanulmányaik folytatására. Nálunk a katolikus iskolákban megszokott, biztonosságot adó közösségre lehetnek, ahol a hitüket is gyakorolhatják.

A főiskolának több olyan akkreditált képzése is van, amelyek a budapesti campuson működnek.

– Évtizedes tapasztalat, hogy a fiatalok szívesebben mennek tanulni a nagyvárosokba. Ez a folyamat az elmúlt időszakban még inkább felgyorsult. Ennek nem valamiféle szociálpszichológiai oka van. A felsőoktatásban tanuló fiatalok közül sokan dolgoznak, munkalehetőségeket pedig inkább a városokban találnak. Budapest a közlekedés szempontjából is kiemelt jelentőségű. Megfigyelhető, hogy azok a felsőoktatási intézmények kerülnek fel a térképre, amelyek Budapesten is indítanak valamilyen képzést. Beer Miklós püspök úr is ezért támogatja, hogy létrehozzuk a felsőoktatásra, felnőttképzésre alkalmas campusunkat egy különösen szépen felújított pesterzsébeti épületben.

Tapasztalatuk szerint mennyire versenyképes az itt szerzett tudás?

– Bár elsőre talán mehökkentő, mégis így van: Magyarországon ma az Apor főiskolán diplomázott tanítók és óvodapedagógusok keresik a legtöbbet ezen a pályán. A nálunk végzett szakemberek nagy része a szakmában helyezkedik el, sőt, arra is vannak adataink, hogy a többségük tartósan ott marad.

A főiskolához két kollégium is tartozik.

– Igen, Vácott van a központi kollégium és a Szent József kollégium is. Az előbbi a főiskola régi főépületében található, az utóbbi nem messze a központtól. Mindkettő korszerű, felújított szálláshely, melyet külsősök is szívesen vesznek igénybe. Vác közlekedési és földrajzi szempontból is kedvező helyen van. Ez a két kollégium alkalmas arra, hogy a főiskolára járó hallgatók második otthonukra találjanak bennük.

Miben különleges az Apor főiskola? Miért ajánlaná ezt a főiskolát egy fiatalnak?

– Elsőként azt emelném ki, hogy főiskolánk egy mindenki számára

nyitott, katolikus lelkeségű intézmény. A kicsinysége családiasságot és bensőségességet kölcsönöz az intézménynek. Fontos az is, hogy nagyon komoly szakembergárda tanít nálunk. Bár a katolikus pedagógiáról sok embernek talán egyfajta konzervatívizmus jut az eszébe, azt kell mondanom, hogy a főiskola szakmai tevékenysége több területen is iránymutató. Például a hagyományörzés mellett az alternatív pedagógiákban, az atipikus fejlődésű gyerekek pedagógiájában vagy a roma-pedagógiában.

Mit tesz hozzá mindehhez a katolikus jelző?

– A neveléstudománynak és a szociálpedagógiának igenis van katolikus megközelítése. Hivatásunknak tekintjük, hogy ezt a szempontot minden általunk képviselt tudományterületen érvényesítsük. A katolikus neveléstudomány a II. vatikáni zsinat óta a pedagógia egyik legprogresszívebb megközelítése. Emellett természetes elvárás az oktatóink felé, hogy a katolikus értékrendet követve közvetítsék a tudásukat. Azt szeretnénk, hogy egy tanító vagy egy óvodapedagógus azzal a lelkeséggel és szellemiséggel induljon el a pályáján, amit katolikusként az emberről és a nevelésről gondolunk.

Az egyházi felsőoktatásban hol helyezkedik el az Apor főiskola?

– Ha nem a hitélet felől közelítünk, akkor azt látjuk, hogy elég kevés katolikus felsőoktatási intézmény van. A PPKE és a szegedi Gál Ferenc Egyetem mellett csak a mi főiskolánk említhető. A Katolikus Egyház szempontjából viszont vitathatatlan ezeknek az intézményeknek a jelentősége. Szent II. János Pál pápa *Ex corde Ecclesiae* kezdetű apostoli rendelkezése az egyházi felsőoktatás szerepéről szólva kimondja, hogy az ilyen intézményeknek a társadalom szempontjából is stratégiai a jelentőségük.

Számos helyen dolgozott a közoktatásban. Tapasztalt szakemberként hogyan látja, melyek egy korszerű felsőoktatási intézmény jellemzői?

– A legnagyobb kihívásnak azt látom, hogy a XX. század közepétől az oktatás tömegessé vált. Az elitképzéshez szokott pedagógusok sokszor

panaszokodnak, hogy romlott a közoktatás és a felsőoktatás színvonala. Valójában nem a színvonal lett alacsonyabb. Száz évvel ezelőtt a városi gimnáziumokba az elit gyerekei jártak, akiknek viszonylag homogén volt a műveltségük. Ma már sem a gimnáziumokban, sem a felsőoktatásban nem így van. Sok évvel ezelőtt az érettségizettek alig tíz-tizenöt százaléka került be a felsőoktatásba, ma szinte mindenki. Most is ott vannak a tehetséges hallgatók, de mellettük sok különböző képességű diák is része lett a felsőoktatásnak. Ráadásul nagyon sokféle élethelyzetű és életkorú diákot kell ma tanítanunk. Ezért van nagy szükség a differenciált oktatás módszereinek kialakítására.

Mi a pedagógiai ars poeticája?

– Szerintem aki azt mondja, hogy az óvoda vagy az iskola funkciója kizárólag a tudás átadása, az éppen a tudás megszerzését teszi lehetetlenné. A gyerekekre is óriási információözön zúdul napjainkban. Az iskolának pedig nagyrészt azt kell megtanítania, hogy mit kezdjenek mindezzel a fiatalok. Annak, ahogyan ma a pedagógusok dolgoznak, inkább oka van, a célra csak kevesen figyelnek. Az ok lehet az, hogy mi van a tantervben, a tankönyvben, mit tanultak a pedagógusok az egyetemen. Egy óra megtartása, egy osztály vezetése során vagy egy iskola pedagógiai programjának a kialakításakor viszont a célra kellene összpontosítani. Vagyis arra, hogy a nálunk tanuló gyerekek tisztességes és tájékozódni képesek felnőttként találják meg a helyüket a társadalomban.

Rektorként milyen tervei vannak?

– Fontosnak tartom, hogy élő kapcsolatot alakítsunk ki a térség középfokú oktatási intézményeivel. Az elmúlt hónapban éppen ezért fölvettem a személyes kapcsolatot a környező egyházmegyéket vezetésével, az iskolák fenntartóival és pedagógusaival. De legfőképpen hitet és reményt szeretnék adni a főiskolán dolgozóknak és tanulóknak ahhoz, hogy velem együtt ők is úgy érezzék: jó vállalkozás, biztos küldetés katolikus pedagógusokat nevelni és katolikus pedagógusnak tanulni.

Baranyai Béla
Fotó: Lambert Attila

Fehérvári Jákó bencés szerzetes 2010 óta állandó szerzője az Új Ember liturgiárovatának. Az ott megjelent szövegek most tematikus csoportosításban, Hogy szívünk megegyezzzék szavunkkal – Szempontok egy élhető liturgiához címmel, a Magyar Kurír és a Bencés Kiadó közös gondozásában láttak napvilágot.

A szerzőt a liturgikus jegyzetek megírásakor az a meggyőződés vezette, hogy az Egyház istentiszteletéhez hozzáférni csak a valódi tapasztalás elemi szintjén lehet: közös liturgikus utunk csak emberiségünk és a teremtett világ tisztelőtlen keresztül vezet a Szenttel való személyes találkozáshoz. A kötet ezen az úton szeretne az Olvasó társául szegődni.

Ami igazán lényeges

Megjelent Fehérvári Jákó OSB liturgikus jegyzeteinek gyűjteménye

Fehérvári Jákó (1972) bencés szerzetes, teológus. Teológiai tanulmányait a pannonhalmi Szent Gellért Hittudományi Főiskolán, a párizsi Institut Catholique-on és Rómában végezte. 2008-ban avatták teológiai doktornak a Sant'Anselmo Egyetemen. A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban volt hittanár, 2005-től a Sapientia Hittudományi Főiskolán tanít, amelynek 2020. július 1-jétől rektora. 2009 óta a budapesti Szent Benedek Tanulmányi Ház házfőnöke és a Szent Szabina-kápolna lelkesze.

A kötethez Várszegi Asztrik emeritus apát írt ajánlást, amelyből az alábbiakban idézünk:

A közelmúltban a Magyar Kurír interjút készített Fehérvári Jákó bencés atyával. Mivel Jákó atya rendszeresen ír liturgikus témákban az Új Ember hetilapba, kézenfekvő volt a kérdéssel felvetés: „Milyen szerepe van a liturgiának az Ön és az Egyház életében?” Nem csupán a riporter kapott választ a kérdésre, hanem az Olvasó is választ, sőt nagy ajándékot kap most a kezében tartott könyvből.

A kötetből a teljes liturgiára, Isten és ember közös művére nyerünk rálátást olyan módon, hogy kedvünk van azonnal tenni, cselekedni.

A témákat olvasva, elmélkedve élményem: Jákó atya újra felfedezte nekünk az istentiszteletet, annak ihlető szépségét. Teszi mindezt igényes, szép, irodalmi nyelven,

a kortárs teológia és spiritualitás ismeretében, csendes, szerényen, ajánlva. Stílus egyszerű, izés, mint a mindennapi kenyér. A szövegben előforduló görög, illetve latin eredetű liturgikus kifejezések szinte eltűnnek a magyar nyelv köntövében, és gazdag tartalmat nyernek: könnyedén megértjük a veretes, ősi szavak mélységét, meghívását.

Kézenfekvő az Olvasónak, hogy „az Egyház számára a liturgia a csúc és a forrás”, a pillanat, amikor az Egyház újra és újra megszületik, az értünk meghalt és feltámadt Jézussal való találkozásának helye. Erről nem választható le a közösség, hiszen az ekklesziaszó, amelyből az Egyház ered,

az Eucharisztia ünneplésére összegyűlt közösségre utal. Az ősegyházban az ige meghallgatása és a kenyértörés mellett megélték egymással a vagyonszövetséget is. Krisztus teste jelen van a kenyér és a bor színe alatt, jelen van az evangélium hirdetésében és jelen van az ünneplő közösségben.

Arra is választ kell adnunk, hogy hogyan állunk a többi emberrel. Szentáldozásnál nemcsak Krisztus testére mondunk áment, hanem a velünk együtt ott lévő testvéreinkre is, akikkel szintén egy testté válunk.

*(Fehérvári Jákó Hogy szívünk megegyezzzék szavunkkal – Szempontok egy élhető liturgiához című kötete megvásárolható az Új Ember könyvesboltban – Budapest V. kerület, Ferenciek tere 7–8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek 9–17 óráig, szerda 10–18 óráig – vagy megrendelhető az Új Ember online könyvtárházban – bolt.ujember.hu – ,továbbá beszerezhető az Apátság Termékek Boltjában – Budapest V. kerület, Károlyi u. 19. – és az apatsagitermek.hu webshopon)

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat idén ünnepi fennállásának 30. évfordulóját. Bár a Társulat a szentírásstudomány művelésének támogatását is fontosnak tartja, mégis fő feladatának a bibliaipostoltságot, vagyis a Szentírás széles körökben történő megismertetését tekinti. A Társulat kiadványainak jelentős része is ezt a célt szolgálja. Mindezek mellett a magyar és a lovári nyelvű szentírás-kiadások érdemelnék említést. A szent szövegek közzétételével mellett persze olyan kiadványok is napvilágot látnak, amelyek a Bibliában rejlő nagy gazdagságot tudatosítják. A Szentírás ugyan elsősorban a benne levő hit- és erkölcsbeli tanítás miatt fontos számunkra, ám irodalmi és műveltségi szempontból is felbecsülhetetlen értékű. Nemcsak a megírás idői hibbeli meggyőződése körül felállta, hanem az a sajátos nyelvi és kulturális közeg is, amely a könyvek hátterében áll. A Biblia lehetővé teszi, hogy az ókori Izrael és az azt körülvevő világ mindennapi életkörülményeibe, társadalmi szokásaiba és kommunikációs formáiba betekintést nyerjünk. A Szentírás által azt is megismerhetjük, hogyan viszonyult a korabeli ember a természethez, és hogyan értékelte azt a környezetet, amely körülvette.

Az ember életerehez a növények és az állatok is hozzátartoznak, s magától értetődő, hogy a Szentírásban gyakran esik szó róluk. Kereszty Zoltán biológus (a Vácrátóti Botani-

kus Kert korábbi vezetője) már évtizedekkel ezelőtt vállalkozott arra, hogy a Bibliában szereplő növényeket részletesen bemutassa. A „Nézzétek a mező liliomait...” Bibliai növények a hit és a tudomány fényében címet viselő könyv 1998-ban jelent meg. Ennek a műnek mintegy a folytatása az a könyv, amely a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat és a Corvinus Kiadó jóvoltából ebben a polgári évben látott napvilágot, s amelyben Kereszty Zoltán, Medve Zoltán kollégájával együtt, a Szentírásban szereplő állatokról ad egy igen részletes, több szempontra kiterjedő ismertetést. A könyv előszavában a szerzők kiemelik: bár a bibliai állatok vizsgálata nagyon érdekes és izgalmas tevékenység, ám nem mindig vezet biztos eredményre. A héber állatok ugyan gyakran családnev-ként vagy nemzetségnév-ként használatosak. Ezért nem minden esetben lehetséges a pontos azonosítás.

A könyv két részből áll: az elsőben a Biblia állatait és faji azonosításukat ismertetik a szerzők, a másodikban a Szentírásban szereplő állatok és a velük szorosan összefüggő fogalmak szöveg helyeit sorolják fel, úgy, hogy a héber és a görög megnevezéseken kívül a latin, az angol és a német megfelelőket is figyelembe veszik. Ezek a lexikon-szerű felsorolások elsősorban szakemberek számára hasznosak. Am a könyv írói sok olyan témát érintenek, amelyek szélesebb ol-

Kereszty Zoltán – Medve Zoltán: A bibliai állatok kézikönyve

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat – Corvinus Kiadó
Budapest 2020

vasókört is érdekelhetnek: az állatok jelentősége a teremtéstörténetekben és a vízözön-ről szóló elbeszélésekben; a tiszta és a tisztátalan állatok megkülönböztetése; az öszövet-ségi áldozatok típusai; állatkeretek az ókorban. Külön hangsúlyt kap az a tény, hogy az ember, éppen a Teremtő Isten szándéka alapján, felelősséggel tartozik környezetéért, s így az állatokért. A Ter 1,28-ban Isten azt a parancsot adja az emberpárnak, hogy „uralkodjanak” minden állat felett. Am az itt szereplő héber ige (ráháb) nem zsarnoki, elnyomást eredményező uralmat jelent, hanem gondoskodást. Az ember feladata az, hogy folytonosan gondoskodjék a földi élővilág egyensúlyának és harmóniájának megőrzéséről. Ebben nagy szerepet kap az állatvédelem, amelynek fontosságát több előírás is egyértelműen teszi: tilos bekötöni a nyomtató ökök száját; szombatban az állatot is megilleti a pihenés; fészken ülő vagy fiókait őrző madarat nem szabad bántani; a táplálkozás vagy az áldozatbemutató céljából történő levágásnál törekedni kell arra, hogy az állat minél kevesebbet szenvedjen.

A könyvben rendszeresen szó esik arról is, hogy az állatok gyakran szerepelnek hasonlatokban, példabeszédekben és szimbolikus ábrázolásokban. Már a könyv elején található ajánlásban Tarjányi Béla professzor (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat elnöke) felhívja a figyelmet arra, hogy a bibliai könyvek szerzői az állatokra való hivatkozással elsősorban olyan természetfeletti és lelki valóságot szándékoznak megvilágítani, amelyeket elvont fogalmakkal nehéz lenne érthetővé tenni. Amikor a kígyó a sátna, a bárány pedig az önmagát áldozatul adó Krisztus szimbólumaként jelenik meg, hosszabb magyarázat nélkül is feltárul a kép mögötti valóság lényege.

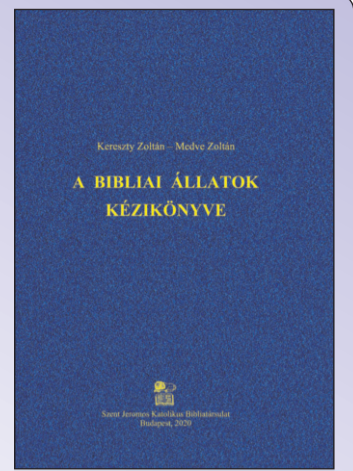
A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola nemrégiben egy konferenciakötettel hívta fel a figyelmet arra, hogy a keresztény hagyományban nagy szerepet játszott a természet könyve metafora. Ennek lényegét Vörösmarty Mihály egy epigrammában fogalmazta meg: „A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél: / Benne az istennek képe leírva vagyon.” A bennünket körülvevő világ nyitott szemmel és nyitott szívvel történő

szemlélése által ahhoz kerülünk közelebb, aki ennek a világnak a teremtő Ura. Bár „a természet könyve” világosan elkülönül a Szentírás könyvétől, a kettő mégsem teljesen független egymástól. Maga a Biblia hívja fel a figyelmet a természet által közvetített ki-nyilatkoztatásra: „Isten dicsőségét beszélék az eget, és keze művét hirdeti az égbolt” (Zsolt 19,2). Persze nemcsak a távoli bolygók mutatnak Istenre, hanem közvetlen környezetünk is. Kereszty Zoltán és Medve Zoltán bibliai állatokról szóló könyve hasznos segítséget nyújt ahhoz, hogy a természet szépségét és értékét mélyebben megértsük. A szerzők mellett a kiadók is köszönet illeti ezért a szép kivitelezésű, informatív és környezetünk megismerésére ösztönző kiadványért.

Kocsis Imre

A szerzők most megjelent újabb könyve a Bibliában található minden állatnév azonosításán túl tartalmazza az egyes állatok leírását és a hozzájuk szorosan kapcsolódó szavakat is (hangok, szörvek, tenyésztés stb.) magyar, latin, angol, német, héber és görög nyelven. (Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, 2020, 518 old.)

A kísérő lemez PDF-formátumban tartalmazza a könyv teljes szövegét, valamint a bibliai előfordulások teljes Adattárát (1394 oldal) és a „Nézzétek a mező liliomait...”

címmel korábban megjelent, a Biblia növényvilágát feldolgozó könyvünk teljes szövegét és képeit (554 + 36 oldal).

A könyv az alábbi helyeken kapható:
Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, 1066 Budapest, Teréz krt. 28. /6. T.: 06/1-332-2260 jeromos@biblia-tarsulat.hu
Dr. Kereszty Zoltán, Budapest XI., Karinthy Frigyes út 15. /V. em. 6. – T.: 06/1-386 4427, bevezető ára 6000 Ft
Amana 7 Könyvesbolt, Budapest VII., Kertész u. 22. – T.: 06/1-321-4438

Új könyveinket is nagy kedvezménnyel veheti meg!

Nézzon körül a boltunkban vagy a honlapunkon! Többek között Böjte Csaba testvér, Barsi Balázs atya, Csókay András, Kerényi Lajos atya új könyveit kínáljuk.

5000 Ft vásárlás vagy rendelés fölött 25% engedményt adunk kiadónk könyveiből, 10.000 Ft fölött pedig elengedjük a postaköltséget, és 33% a kedvezmény!

Szeretet Könyvesbolt

1053 Budapest, Kossuth L. u. 1.
Nyitva: H-P 9-18^h, Szó: 9-14^h
(a bolti helyiséget mindennap ózonnal fertőtleníttük)
Telefon: 06/1 266 61 61
a@sztentgellertkiado.hu
webáruház: www.sztentgellertkiado.hu

A hirdetések tartalmáért és azok valódiságáért a hirdető vállal felelősséget.

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárszentiség előtt. 22 órakor szentmise.

Imavirasztás a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve a Szent István-bazilika Mária-kápolnában (1051 Budapest, Szent István tér 1.) minden csütörtökön 20 órától pénteken hajnali 5 óráig, 21 órakor szentmise. Mindenkit szeretettel várunk!
Élváltakért és egyedülállókért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 18 órakor a budapest-belvárosi Szent Mihály-templomban (Budapest V. kerület, Váci u. 47/b).

A kiscelli Szent Vér-kápolnában minden hónap első péntekén imápolnak az Óbuda-Hegyvidéki Szentháromság Plébánia hívei, melyre mindenkit szeretettel meghívunk. Program: 14 órától keresztút a kiscelli kálvárián a volt Trinitárius templomtól, a teremtett világ védelméért. 15 órától az irgalmaság rózsafüzére a kápolnában, a Mária Rádió egyesben közvetíti. 15:15-től szentmise a kápolnában, majd Jézus Drága Vérének Litániája. Bővebben a programról itt: www.obuda-szent3sag.hu/szentver.htm

A Boldogasszony Imaszövetség tagjai a kért imaszándékok mellett rendszeresen máséért is fohászkodnak Egi Édesanyánkhoz a hét minden napján, így hétfőnként az egyedülállókért, magányosokéért, keddenként a katolikus oktatási intézményekéért és a fiatalokéért, szerdánként az állami és egyházi vezetőkéért, péntekenként az idősekéért, betegekéért, szenvedőkéért. Szeretettel várjuk a híveket továbbra is a tagok sorába! Csatlakozni az egész év folyamán bármikor lehetséges. Bővebb információ: <https://pecsiegyszovetseg.hu/cimke/imaszovetseg>

A Szent Imre-kápolna Szeretettelang-imagasportja minden programját megtartja. Változatlan időpontokban, továbbra is otthonainkban imádkozunk. Az imaanyagot, aki velünk tart, megkapja. A résztvevők áldást kapnak a megadott időpontban az Oltárszentiséggel. Honlapunkon keresztül elérhető vagyunk (www.szeretettelang.info.hu). Program: november 5-én, csütörtökön 18 órakor szentmisemádás, Szeretettelang-imaóra; november 6-án, pénteken 17.30-kor az öröm útját járjuk; november 19-én, csütörtökön 18 órakor szentmisemádás hazánkért.

LELKIGYAKORLAT

Szent Gellért Lelkigyakorlatos Ház (2016 Leányfalu, Móricz Zsigmond u. 141.): November 19-én 18 órától 22-én 13

ANTIKVITÁS

EGYKORI PIARISTA diák antikvitása festményt, régiséget vásárol. Üzlet: Bp. VII., Dózsa Gy. u. 44. T.: 06/1-321-7000, 06/20-980-7570 www.visnye.hu

GONDOZÁS

NEM ÁGYHOZ KÖTÖTT, idős hölgy gondozására keresek középkorú, egyedülálló, feltétlenül megbízható, kedves, vallásos hölgyet; ha lehet, katolikus. Jogosítvány szükséges, bentlakás lehetséges. A munkahely Oroszlány környékén van. Elérhetőség: 06/30-907-0760

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI. kerület, Andrassy út 16. T.: 06/1-266-4154 – nyitva: hétfő-szerda 10-17, csütörtök 10-19 óra között.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

SZOBRÁSZATI ÉS KÖMUNKÁKAT, valamint síremlékek készítését és felújítását vállalom! T.: 06/20-361-8318 **Albert Farkas**

Tisztelt Olvasóink!

Az egyházi közleményeket és híreket szerkesztve közöljük. Megértésüket köszönjük.

A szerkesztőség

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT, valamint ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartási ideje

Hétfő – péntek: 10 – 16.30 óráig. Telefon: 1/203–8912

Plébániaroda nyitvatartási ideje

Hétfőtől péntekig: 10 – 11.30 és 13.00 – 16.30. Tel./fax: 1/203–8915

Templomunk miserendeje

Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00

Hétköznap: 7.00 és 17.00. Szombaton 7.00, 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.

Internet: <http://szentgellertplebania.hu>

E-mail: iroda@szentgellertplebania.hu

lád Zarándoklathoz kapcsolódó Szent Imre-búcsú kihirdetésére, valamint a megújult plébánia és templom megáldására. Az aktuális járványügyi előírásokat figyelembe véve a változtatás jogát fenntartjuk. Bővebb információ: www.magyarzsentsalad.hu

LELKINAP

A Ferences Világi Rend és a Ferences Ifjúság 2020. november 21-én, Szent Erzsébet ünnepéhez kapcsolódóan ifjúsági lelkinapot szervez, amelyre szeretettel várunk minden ferences lelkiség iránt érdeklődő, 16–30 év közötti fiatalat. Cím: 1011 Budapest, Fő u. 32. (Kapucinus rendház). Jelentkezés, információ: ferenceslelkinap@gmail.com

MEGHÍVÓ

Liszt Fesztivál a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (1056 Budapest, Március 15. tér, az Er-

zsébet híd pesti hídfőjénél) szeptember 26. és november 21. között, szombat esténként. Bővebb információ: www.belvarosiplebania.hu

Harmincéves jubileumához érkezett a *Requiem az egyházi iskolák elhunyt tanáraiért és diákjaiért*, melyet idén november 14-én, szombaton 16 órakor tartunk a Margit körüli ferences plébániatemplomban. Szentbeszédet mond **Görbe László** piarista szerzetes.

250 éves az Országúti ferences templom – ünnepségsorozat szeptember 12., szombat és 2020. november 22., vasárnap között. Helyszín: Országúti ferences templom és plébánia (1024 Budapest, Margit krt. 23.). Kivétel: A november 6-ai ke-rekaszat-beszélgetés. Bővebb információ: www.orszagutiferencesek.hu

Ujember
KATOLIKUS HETILAP
Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2020. NOVEMBER 2.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Vezető szerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő:** Körössy László
Szerkesztőség: Agonás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta, Fabján Attila, Gátsas Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz
Olvasószerkesztő: Kodoliek Bernadett
Korrektor: Mester Zsolt • **Tördelés:** Bukovszki Antal
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városliget fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>
Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, félfévre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Milyen mesekönyv való az óvodába?

Székely János szombathelyi püspök gondolatai

Székely János szombathelyi megyéspüspöknek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Caritas in Veritate Bizottsága elnökének írását adjuk közre.

– Nektek van-e olyan elfoglaltságotok, amire a szüleitek köteleztek, hogy csináljátok? Könnyen elfogadátok, hogy ezt kell csinálni?

– Egy gyereknek mindent úgy kell csinálnia, ahogy a szülők mondják?

szüleinek van-e „joga” megszabni, hogy ő meddig maradjon fenn, egyen-e húst, milyen foglalkozásra járjon.

Természetesen ahogy a gyermek nő, a szülőnek egyre inkább be kell vonnia a gyermekét a vele kapcsolatos döntésekbe. Amíg a gyermek nem válik felnőtté, és nincs meg az az élettapasztalata, ami a szüleinek megvan, addig a szülő feladata,

A mesekönyv és a kézikönyv másik döbbenetes vonása, hogy a gyermekekkel – gondolat kísérletként, vagy kis szerepjátékokban – eljátszatja azt, hogy nemet változtatnak. A fiúknak lányos mozdulatokat kell utánozniuk, és megfordítva. El kell képzelniük, hogy mi lenne, ha egy napra fiúvá vagy lányvá változnának. A pedagógusnak azt a javaslatot adja a kézikönyv, hogy kezdjen

százaléka mondta magáról, hogy heteroszexuális, míg ez az arány 95 százalék körül van azokban az államokban, ahol hasonló „érzékenyítés” nem történt.

Természetesen egyetértek azzal, hogy olyan társadalomban szeretnénk élni, ahol a bizonytalan nemi identitású személyeket is tiszteletben tartják és szeretik. Azzal is egyetértek, hogy erre az elfogadásra nevelni kell a gyermekeket. Am ez nem ilyen kis korban (óvoda és általános iskola) és nem ilyen módon kell tenni.

A szexuális orientáció nem genetikailag determinált. Vannak egyetértő ikrek, ahol az egyik testvér heteroszexuális, a másik azonos neműekkel létesít szexuális kapcsolatot. A szexuális orientáció nem is fekete-fehér, hanem sok árnyalata van, és fokozatosan formálódik, bontakozik ki.

A gyermek nemi identitása és szexuális orientációja lassan erősödik és érlelődik. Nagy vétek ezt a folyamatot kiskorban megzavarni, és ilyen módon esetleg megakadályozni egy-egy gyermek életében azt, hogy valamikor boldog édesanya és feleség vagy boldog apa és férj lehessen.

Nagy szükség volna a jelen törvényi szabályozásunk pontosítására azzal kapcsolatban, hogy mik azok a gyermekek számára káros dolgok, amiket egy pedagógusnak nincs joga bevinnie az óvodába és az iskolába.

Fotó: Lambert Attila, Merényi Zita

Nagyon sok ember döbbsz meg azon, hogy milyen mesekönyvet akarnak egyes pedagógusok bevinni az óvodákba és az iskolákba. Talán a mesekönyvnel is megdöbbsz több az óvodapedagógusoknak és alsó tagozatos tanítóknak készült, a mesekönyvvel kapcsolatos foglalkozásterv. Ez a segédkönyv azt javasolja a pedagógusoknak, hogy többek között a következő állításokról kérdezzék meg a gyermekek véleményét:

– Minden gyermek dönthet a saját sorsáról. Csak a szülőnek van joga dönteni a gyermek sorsáról.

– Dönthet-e a gyermek, melyik iskolában akar tanulni? Ha nem szeretnél ezentúl húst enni (nem akard, hogy állatok haljanak meg emiatt), kötelezhetnek-e a szüleid, hogy elfogyaszd? Dönthet-e a gyerek arról, meddig marad fenn este?

A pedagógusoknak szóló kézikönyv így magyarázza a beszélgetések egyik célját: „A beszélgetés fontos pontja, hogy a diákok felismerjék: mindenkinek azonos jogai vannak.” Vagyis egy olyan tanári kézikönyv jelent meg, amely a gyermeket elbizonytalanítja abban, hogy a

hogy a gyermeke érdekében a gyermek életét helyes irányban segítse az emberi kibontakozás útján, és megóvja őt a sérülésektől, káros hatásoktól. A tanári kézikönyv kérdései sajnos nem ebbe az irányba mutatnak, hanem a gyermek jogait állítják szembe a szülő jogjaival.

beszélgetést a gyerekekkel a meleg házasságról.

Egy, az Egyesült Államokban készített felmérés szerint azokban az államokban, ahol kötelezően bevezették ezt a fajta „érzékenyítést” a gyermekek számára, ott néhány év múltán a fiatalok csak mintegy 70

Villanófényben Keresztes Andor

Egyet akartam az életemben: hogy pap legyek

Elvett, de annyi mindent és annyi mindenkét adott. Annyi áldozat volt, látni a szüleim halálát, árván felnőni, de családra lelni a plébánián, a szalézi közösségben. Mikor fölszenteltek, azt éreztem, ennél többet nem kaphattam. Amire vágytam, elértem. Egyet akartam az életemben, hogy pap legyek – tekint vissza a kezdetekre Keresztes Andor, a máriagyúdi kegyhely igazgató plébánosa.

A papság gondolata már kisgyerekként megfogalmazódott benne. Volt előtte példa. Apai nagyszülei 1942–43-ban Bukovinából, Hadikfalváról menekültek el; két év délvidéki élet után telepedtek le a Tolna megyei Kisdorogon. A kitelepített falvak lakóit plébánosai elkísérték: „Igazi jó pásztorok voltak. Nem hagyták magukra a népüket; nekik köszönhető, hogy otthonra leltünk a kitelepítésben. Kisdorogon jó volt a faluközösség. Plébánosunk negyvenöt éven át szolgált közöttünk. Vegyes volt a lakosság, székelek, svábok, felvidékiek, más-más származás, de összeforrt közösség voltunk. Mindenkinek első helyen állt a templom és a közösségi élet. Mi, gyerekek otthonra leltünk a plébánián. És ebből a nyolcszáz lelkes faluból öt pap származott!” – tárja föl, honnan indult, és milyen példák formálták benne a követendő célt.

Mindössze tizenkét éves volt, amikor édesanyja egy reggel, munkába indulva összeesett, és meghalt. „Egy pillanat... és ennyi volt az élet. A szemem előtt történt, mégsem tudtam elhinni, sokáig hazavártam, vasárnap terítettem

neki. A család lelke volt, egy csupa szív, szeretet asszony.

A Jóistennel is összeveszttem, lázadtam. Négy évvel később, minden előzmény nélkül, ugyanígy elveszítettem az édesapámat.”

Andor atya rövid időre, iskolái befejezéséig keresztvisz-

leihez került. Mezőgazdasági szakiskolát végzett, állattenyésztő, állategészségőr lett, de közben már a papi hivatás felé tekintett. Szalézi szerzetes pap került a plébániájukra, az ő hatására jelentkezett a rendbe. Már a közösségben élt, miközben a szombathelyi gimnáziumban

előtt állt. „Úgy éreztem, haza kell jönnöm. Megkerestem a Pécsi Egyházmegye püspökét, felajánlottam, ha kellek az egyházmegyébe, jövök. Így Pécsen fejeztem be a teológiai tanulmányaimat.”

Andor atya 2004-ben ünnepelte szentelését. Első állomása Szekszárd lett. Káplán volt

nyolc falu. Tolnából Baranyába, ismeretlen terepre került. „Nehéz vidék volt, de életem legszebb hat évet töltöttem ott. Tolnán, teli templommal könnyű volt papnak lenni. Más a kihalófélben lévő aprócska baranyai falvak népében tartani a lelket, szegénységben élő emberek között lekipásztorkodni, amikor a hit-tanórán azért nem figyel a gyerek, mert éhes; azért nem ír, mert nincs ceruzája; a család egyszerre tartja a keresztelőt és az elsőáldozást, hogy csak egyszer kelljen ünnepi ebédet az asztalra varázsolni, ami paprikás krumpli” – írja le Andor atya, mi fogadta Baranya aprófalvaiban. De szeretett itt. Nappal belefolyt a falu életébe, estét olvasással töltötte. Belekezdett az építkezésbe: adventben rorátéra és agapéra hívta az embereket, útban a boltba, temetőbe mindig szóba elegyedett a járőrökkel, minden névnapost meglátogatott, megköszöntött, ott volt a falu rendezvényein, karácsonykor megajándékozta a képviselő-testület tagjait, ünnepek előtt otthonukban fölkereste az időseket, gyóntatott, áldoztatott, szívesen időzött náluk. A szentmiséről hiányzókat tapintatosan megkereste, a fiatalok számára igyekezett otthonná tenni a plébániát, próbálta felrészni a helyi közösségeket. Ismerte az embereket a falvaiban. „Sok mindent meg lehetett valósítani a semmiből, tető került a plébániára, fűtés a templom-

ba. A szentmisékre megtelt a templom, a rorátén már hetvenen voltak. Mellemem álltak a hívek, hűséget, megbecsülést, szeretetet kaptam. Hallgattak rám, kölcsönösen szerettük egymást, nagyon jó közösség volt. Itt, a határszállon tanultam meg papnak lenni, elmenni az utolsóért is, az elveszettért is. Itt ért meg a papságom.”

Nehéz szívvel búcsúztak egymástól híveivel, amikor 2017-ben Máriagyűdre helyezték. „Jó alapot hagyott az elődöm, amire könnyű volt építkezni, mégsem volt könnyű belerázódnom” – írja le, mit jelentett beletanulni a „főnökségbe”, átlátni a búcsúrendet. Andor atya számára itt is a személyesség a legfontosabb. „Már sokakat ismerek. Tudom, ki melyik faluból jött. Közvetlen vagyok, ami a székelységből is fakad. Nem rohanok, mindig beszélgetek. Szeretek gyóntatni, hiszen Máriagyűd erről is szól. A kegyhely, ahol a zárándok leteszi a gondokat, és a lélek szárnyal, hazafele.”

A kegyhelyigazgató ma is vallja: „Most is csak pap akarok lenni. Pap vagyok, és ennek örülök. Ott lenni az emberek között, mindig rendelkezésre állni. Papnak lenni azt jelenti, hogy folyamatosan tanulok másokért élni. Vigyázni az üdvösség útjára, segíteni az embereket, hogy haladjanak ezen az úton.”

Trautwein Éva
Fotó: Loósz Róbert

A mesterséges megtermékenyítésről – hideg fejjel?

Németh Gábor morálteológusnak, a győri Brenner János Hittudományi Főiskola tanár-vezetőjének, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Titkársága irodaigazgatójának írását adjuk közre.

Sajnálatos tény az, hogy a természetes, illetve a természetes megtermékenyítést megkönnyítő módszerekre sokkal kevesebb figyelem jut, és kevesebb nyilvánosságot kapnak, mint a legelterjedtebb mesterséges

hogy „jaj, csak gyerek ne szülessen belőle”... Számos olyan civilizációs, életmódbeli, szemléletmódbeli hatás, amelyek rontják az életadás esélyét, és amelyek ismeretlenek voltak az előző korok embere számára.

kompatibilitást, ismerkedik a számára idegen test biológiai anyagával, vagyis egyáltalán nem passzív fél a megtermékenyítés során. Másrészt a hímivarsejtek is versenyeznek egymással, hisz a leggyorsabb, a legrá-

emelt állomás, de az ív a megtermékenyüléssel kezdődik és a biológiai halállal ér véget; ennek során pedig egyetlen szakaszból sem mondhatjuk, hogy ekkor az ember értékesebb lenne, mint máskor. Ahol alapvető értékről van szó – és az emberi élet ilyen –, ott mindig a védelem szempontjából legbiztosabb álláspontot kell képviselni, vagyis minden egyes embriót, akár természetes úton, akár mesterséges módon jött létre, ugyanabban a tiszteletben és védelemben kell részesíteni.

Figyelemre méltó, hogy amikor az orvos azt mondja, életünkben, életvitelünkben a nagyobb természetesség lenne a fontos, vagyis több mozgás, diéta stb. szükséges, akkor elfogadjuk. Hasonló az Egyház szemléletmódja is, amikor azt ajánlja, hogy meddőség, terméketlenség esetén a párok először és elsősorban a természetes és természeteshez közelebbi megoldásokat részesítsék előnyben, ne pedig azonnal a technikai megoldást, a lombikbébi programot.

Leggyorsított és sarkított az a szemlélet, ami csak annyit lát a mesterséges megtermékenyítés egyes formáinak tilalmában, hogy nem szabad, és hogy az Egyház nem akarja, hogy gyermekem legyen. Helyesebb talán, hogy nem úgy, ahogyan sokan elképzelik: ezért szükséges a szembesülés azzal, hogy a mesterséges megtermékenyítés nem olyan, mint egy egyszerű műtét, hanem hosszadalmas, nehézkes és költségigényes folyamat, melynek végén sokszor nem a várva várt eredmény, hanem keserves csalódás áll. Az Egyház azt kéri, hogy az orvos és a párok ne szelektíven nézzenek a kezdődő életre, hogy ez az embrió alkalmas lesz a beültetésre, ez pedig nem, hanem nézzék úgy, hogy minden emberi élet – az is, amelyik orvosi közreműködéssel jött létre – Isten ajándéka.

Összességében azt mondhatjuk, nem csak ezen a téren, hanem az emberi élet számos más területén egyre nagyobb teret nyer a technizálódás, ami nem azt jelenti, hogy az ember a gépek és tudása segítségével egyre nagyobb hatalmat nyer a természet fölött, hanem hogy olyan mértékben tesszük magunkat függővé a technikától, hogy az már elszakad az embertől, és épp azt veszélyezteti bennünk, ami emberi: igaz ez a családi kapcsolatok leépülésére, biológiai-agyi struktúránk és ennek következtében magatartásunk megváltozására, valamint az élet továbbadásához való viszonyunkra is. És ez utóbbi terén különösen is igaz az, hogy nem szükséges megtenni mindent, amit meg lehet tenni...

Fotó: Pixabay

A történeti hagyomány szerint 431-ben, az efezusi zsinattal párhuzamosan Efezusban a piaci kofák is arról vitatkoztak, hogy Szűz Mária Istenszülő-e, vagy sem. Nos, az embernek az elmúlt hetek Magyarországon is hasonló érzése támadhatott, amikor nemcsak a médiában, hanem a mindennapi érintkezés során is a mesterséges megtermékenyítés volt a téma. Egy olyan kérdés, melyről azonban aligha lehet hideg fejjel, érzelemmentesen beszélni, mivel sok esetben a személyes érintettség véleményünket eleve befolyásolja.

Korunkban elég nehézkes a tekintélyre való hivatkozás, a XXI. századi nyugati ember szinte irtózik attól, hogy előírják neki, mit szabad tennie, és mit nem, ezért inkább közös gondolkodásra indulnánk a mesterséges megtermékenyítés témájában, ami sokkal összetettebb, mint hogy csak arra a kérdésre válaszolnánk, bűnös-e, vagy sem.

A mesterséges megtermékenyítés tekintetében alapvetően megkülönböztetünk homológ és heterológ változatot: előbbi azt jelenti, hogy a férjtől származó hímivarsejttel termékenyítik meg a petesejtet, míg a heterológ megtermékenyítés esetében külső féltől származó hímivarsejttel. Ebben az esetben az adott ország törvényei szabályozzák, ki alkalmas arra, hogy donor legyen, illetve a leendő anya vagy a gyermek megismerheti-e a biológiai apját. A heterológ megtermékenyítés ritkább is, és egyértelműen elvetendő, erkölcsi, jogi és társadalmi aggályok miatt (képzelnék például, hogy egy városkában legalább száz gyermeknek ugyanaz lenne az apja, és ők nem tudnak arról, hogy biológiai féltestvérek – a lehetőség kimeríthetetlen témát ad a filmeseknek).

A homológ inszeminációval kapcsolatban az Egyház álláspontja az alábbi: abban az esetben megengedett, ha nem választják el a szexuális aktust a megtermékenyüléstől. Ezzel összefüggésben az életadás természetes folyamatának fontosságát hangsúlyozza a keresztény tanítás, azt, hogy az emberi szaporodást, az életadást az orvostudomány megkönnyítheti, de nem helyettesítheti. Az emberi lény gyümölcse egy olyan nemzésnek, mely „a házastársi szövetségben egyesített szülőknek nemcsak a biológiai, hanem lelki egyesüléséhez is kötött” (Donum vitae II. B. 4.).

módszerek (IVF: in vitro fertilisatio és ET: embryotransfer; FIVET: fertilisatio in vitro és embryotransfer, extrakorporális megtermékenyítés).

Kicsit továbbvizsgáljuk a kérdést, hogy vajon miért nem lehetséges „természetes körülmények között” a gyermekek fogantatása. Távol álljon tőlünk, hogy bárkire mint hibásra mutogassunk, ahogy a középkori arisztokrácia tette, ha nem érkezett meg a kívánt fiúutód (elég csak VIII. Henrik angol király számos feleségére gondolni): a meddőség már önmagában is elég nagy keresztet, sokszor súlyos pszichológiai terhet jelent. A meddőség kapcsán a Központi Statisztikai Hivatal nem tud megbízható adatokkal szolgálni, becslések szerint hazánkban százszázötvenezer pár küzd ezzel a problémával: a tendencia mindenestre növekvő az elmúlt évtizedek és vélhetően az elmúlt évszázadok tükrében is. A mesterséges megtermékenyítésnek létjogosultságot adó meddőségnek számos civilizációs-egészségügyi oka lehet: szervi betegségek (például policisztás ovárium szindróma, ami a nők mintegy tíz százalékát érinti), dohányzás, drogfogyasztás, mobiltelefonok okozta sugárzás, az „esemény utáni tabletának” hívták abortusztábla rendszeres használata vagy egyszerűen pszichológiaiilag szemlélve a rendszeresen úgy végzett nemi aktus,

Közmondásszerű, hogy egy nő két dologért mindenre képes: azért, hogy legyen gyermeke és azért, hogy ne legyen... Önmagában már ez a megállapítás is torz és egysíkú, mivel csak a nő oldaláról közelíti meg a kérdést, hiszen számos esetben abban, hogy ne legyen gyermeke – vagyis ha abortuszhoz folyamodik –, a környezetnek és a nemi partnernek is igen komoly szerepe van. De ha mégis ezt a szólásszerűséget vesszük kiindulásnak, bátran állítható, hogy míg korábban egy húszas éveinek elején járó nő már házasságot kötött, addig napjainkra ez inkább a harminc, sőt negyven év körüli életkorra tolódik, ennek megfelelően a fogamzóképeség is romlik. Emellett abszurd lenne azt gondolni, hogy mindaz, amit a felek a „teherbeesés” ellen tesznek – vagyis a spirál, a hormonális hatású tabletták vagy épp az abortusz –, biológiai következmények nélkül maradnak. Nyilvánvalóan nem állítható, hogy minden terméketlen párnak olyan előtörténete van, amiben meddőséget okozó esemény szerepel, de feltehető a kérdés, hogy korábban, amikor ez a fogamzásgátlásbeli tudás még ismeretlen volt, miért volt alacsonyabb a meddő párok aránya.

Továbbá érdekes a természetes úton történő megtermékenyítés hatásmechanizmusa is: egyrészt a petesejt válogat, ellenőrzi a biológiai

termettebb végezheti el a megtermékenyítést és adhatja tovább genetikai anyagát.

Vagyis egy természetes megtermékenyítés során kétszerez evolúciósűrűs történik: mind a petesejt, mind a hímivarsejtek részéről természetes szelekcióról beszélhetünk, ami csak részlegesen következik be a mesterséges megtermékenyítés során. Egyrészt azért, mert bár alapos preimplantációs diagnosztika történik, ez mégsem képes arra, hogy valamennyi biológiai gyengeséget feltárjon, másrészt pedig a hormonális környezet miatt, ami a biztonságos megtermékenyítést hivatott elősegíteni, kevésbé érvényesül a szelekciós verseny. Így – bár ez nem von le semmit a mesterséges úton született személyek értékéből – egyes kutatók szerint hajlamosabbak szervi gyengeségekre, érzékenyebbek lehetnek betegségekre.

Végül pedig az Egyház legnagyobb nehézsége a mesterséges megtermékenyítéssel kapcsolatban az, hogy tanítása szerint az embrió emberi személynek kijáró tisztelettel és méltósággal bír, azaz akár lefagyasztása, akár tartósításának bármely formája és legfőképpen elpusztítása, az abortusz, súlyosan ellenkezik az emberi személyt megillető méltósággal.

Az emberi fejlődés egy ív, melyben a születés ugyan látványos és ki-

Nem tud dönteni? Mi megkönnyítjük a választást.

AJÁNDÉKOZZON UTALVÁNYT, MELY LEVÁSÁROLHATÓ AZ *Új Ember* KÖNYVESBOLTBAN.

MAGYAR KURÍR
KATOLIKUS HIRPORTÁL

Új Ember
20/5001

AJÁNDÉKUTALVÁNY
5000 FT, AZAZ ÖTEZER FORINT ÉRTÉKBEN

Beváltható 2021. december 31-ig az Új Ember Könyvesboltban kapható bármely termékre. (Budapest, V. Ferenciek tere 7-8.)

Az utalvány egyszeri alkalommal, egy összegben vásárolható le, és készpénzre nem váltható.

MAGYAR KURÍR
KATOLIKUS HIRPORTÁL

Új Ember
20/1001

AJÁNDÉKUTALVÁNY
1000 FT, AZAZ EZER FORINT ÉRTÉKBEN

Beváltható 2021. december 31-ig az Új Ember Könyvesboltban kapható bármely termékre. (Budapest, V. Ferenciek tere 7-8.)

Az utalvány egyszeri alkalommal, egy összegben vásárolható le, és készpénzre nem váltható.

Kitölti: .....
Kinek? ..... részére
Milyen alkalomra? .....
Dátum: .....